

LÜGANUSE VALLA VARJA TUULIKUPARGI PLANEERINGUALA 3 DETAILPLANEERINGU NING KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE
ARUANDE KOOSKÕLASTUSED JA KIRJALIKUD ARVAMUSED NING VALLAVALITSUSE VASTUSSEISUKOHAD NENDELE

Sisukord

Sisukord.....	1
VALITSUSASUTUSED	3
1. Muinsuskaitseamet 30.05.2025 kiri nr 5-14/1441-1. AK	3
2. Muinsuskaitseamet 11.12.2025 kiri nr 5-14/1441-1-. AK	3
3. Maa- ja Ruumiamet 13.06.2025 kiri nr 12-1/25/363-5.....	3
4. Kaitseministeerium 16.06.2025 kiri nr 12-1/25/217-2	3
5. Keskkonnaamet 16.06.2025 kiri nr 6-5/25/10674-3.....	4
6. Keskkonnaamet 04.12.2025 kiri nr 6-5/25/10674-6.....	13
7. Päästeamet 16.06.2025 kiri nr 7.2-3.3/3173-1	16
8. Terviseamet 20.06.2025 kiri nr 9.3-4/24/9003-6.....	17
9. Eesti Geoloogiateenistus 25.06.2025 kiri nr 13-4/25-204	19
10. Maa- ja Ruumiameti KOV planeeringute heakskiitmise osakond 22.07.2025 kiri nr 12-1/25/363-7.....	19
11. Transpordiamet 31.07.2025 kiri nr. 7.2-1/25/7653-23. AK	26
12. Transpordiamet 08.12.2025 kiri nr. 7.2-1/25/7653-28. AK	27
ARVAMUSE AVALDAJAD.....	28
1. Evecon OÜ 25.06.2025 kiri.....	28
2. VKG Wind OÜ 26.06.2025 kiri nr WND.01-04/32	28
3. Eraisik (M. N.) 10.07.2025 kiri.....	29
4. Eraisik (S. G.) 10.07.2025 kiri.....	29
5. SCA Metsad Eesti AS; SCA Metsavarad OÜ; SCA Rannametsad OÜ 11.07.2025 kiri nr 2025/1	31
6. Telia Eesti AS 17.07.2025 kiri	32
7. AS Connecto Eesti 21.07.2025 kiri nr 4114.17/694	32
8. Saka ERA OÜ 24.07.2025 kiri.....	32

9. Eraisik (N. K.) 7.08.2025 kiri	33
10. VKG Wind OÜ 08.08.2025 kiri nr. WND. 01-04/32-3	34
11. Evecon OÜ 08.08.2025 kiri.....	35
12. Eraisik (V. K.) 10.08.2025 kiri.....	36
13. Eraisik (D. P.) 13.08.2025 kiri	36
14. Eraisik (J. S.) 31.08.2025 kiri.....	37

Asutus/isik	Seisukoht / kooskõlastus	Märkus / vastus
VALITSUSASUTUSED		
1. Muinsuskaitseamet 30.05.2025 kiri nr 5-14/1441-1. AK	Planeeringud peavad sisaldama hoiatust, et väljaspool mälestiste ja kaitsevööndite ala toimuvatel pinnasetöödel tuleb olla tähelepanelik ja arvestada arheoloogiliste leidude ja arheoloogilise kultuurikihi ilmsikstuleku võimalusega. Muinsuskaitseadusest tulenevalt (§ 31 lg 1) on leidja kohustatud tööd katkestama, jätma leiukohta ning teatama sellest Muinsuskaitseametile. Täiendatud planeeringud ja KSH tuleb esitada Muinsuskaitseametile kooskõlastamiseks.	Vastav hoiatus on olemas planeeringu seletuskirja peatükis 6 „Nõuded ehitusprojekt koostamiseks“.
2. Muinsuskaitseamet 11.12.2025 kiri nr 5-14/1441-1. AK	Esitasite Muinsuskaitseametile kooskõlastamiseks täiendatud Lüganuse valla Varja tuulikupargi planeeringuala nr 1 ja nr 3 detailplaneeringud ja keskkonnamõju strateegilise hindamise. Muinsuskaitseamet kooskõlastab Lüganuse valla Varja tuulikupargi planeeringuala nr 1 ja nr 3 detailplaneeringud ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande.	Kooskõlastatud märkusteta
3. Maa- ja Ruumiamet 13.06.2025 kiri nr 12-1/25/363-5	Maa- ja Ruumiamet nõustub Lüganuse valla Varja tuulikupargi planeeringuala nr 1 detailplaneeringu ja Lüganuse valla Varja tuulikupargi planeeringuala nr 3 detailplaneeringu (tööd nr 21003919) lahendusega. Käesolev seisukoht on käsitletav vaid MaRu kui maaparandustoimingute korraldaja ning riigimaa volitatud asutuste seisukohtadena.	Kooskõlastatud märkusteta
4. Kaitseministeerium 16.06.2025 kiri nr 12-1/25/217-2	Olete esitanud Kaitseministeeriumile kooskõlastamiseks Lüganuse valla Varja tuulikupargi planeeringuala nr 1 ja nr 3 detailplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH). Kaitseministeerium kooskõlastab eelnimetatud detailplaneeringu ja KSH märkusteta.	Kooskõlastatud märkusteta
	Keskkonnaamet jätab PlanS § 85 lg 1 ja Vabariigi Valitsuse 17.12.2015 määruse nr 133 „Planeeringute koostamisel koostöö tegemise kord ja planeeringute kooskõlastamise alused“ § 3 p 2	Kooskõlastamata

Asutus/isik	Seisukoht / kooskõlastus	Märkus / vastus
5. Keskkonnaamet 16.06.2025 kiri nr 6-5/25/10674-3	<p>ning keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 42 lg 3 alusel DP ja KSH aruande eelnõu kooskõlastamata.</p> <p>Siinjuures ühtlasi selgitame, et Keskkonnaamet ei saa anda kooskõlastust planeeringule, kui KSH aruandes sisalduvad hinnangud ei ole piisavad ja/või objektiivsed (andmete vähesus ja pealiskaudsus ning küsitavused läbiviidud uuringute mahus/piisavuses, vormistuses ja tulemustes). KSH-st tulenevad järeldused võivad aruande korrigeerimisel muutuda ja seetõttu võib muutuda ka planeeringulahendus. Järgnevalt anname ülevaate kooskõlastamata jätmiste põhjustest.</p> <p>Keskkonnaamet on varasemalt esitanud omapoolse arvamuse avalikul väljapanekul olnud Lüganuse valla Varja tuulikupargi planeeringuala nr 1-3 DP ja KSH aruande kohta 17.10.2024 kirjaga 6-5/24/18664-2. Varasema kirja alusel on planeeringut ja KSH aruannet täiendatud. Siiski on täiendavaid märkusi, mis puudutavad nii täiendusi kui ka tulenevad antud planeeringuga paralleelselt käimas olevate arendusprojektide keskkonnamõjude hindamisel kogutud andmestikust (eelkõige 15.05.2025 Keskkonnaametile kooskõlastamiseks esitatud Lüganuse valla Evecon OÜ ja Enery Estonia OÜ tuuleparkide eriplaneeringu asukohavaliku otsuse eelnõud ja KSH aruanne, edaspidi Evecon ja Enery EP), millega varasema arvamuse avaldamisel ei olnud võimalik arvestada, kuid on käesoleva planeeringu elluviimise seisukohast olulised. Palume DP seletuskirja ptk-s 4 „Planeeringuala lähipiirkonna seosed“ ja KSH aruande ptk-s 3 „Seosed asjakohaste arengu- ja planeerimisdokumentidega“ käsitleda ka eelmainitud Evecon ja Enery EP menetlust ja selle üksikasju.</p>	Arvestame ettepanekuga. DP seletuskirja ja KSH aruannet täiendatakse vastavalt.
	1) merikotkaste hukkmisriskiga arvestamine ning haudelinnustiku seire (sh hukkunud lindude loenduse tingimuse) tingimuste ebapiisavus aladel 1 ja 3 ning	Arvestame ettepanekuga.

Asutus/isik	Seisukoht / kooskõlastus	Märkus / vastus
	nendega seotult ka võimalik kumulatiivse mõju hinnang lähtudes teistest arendusaladest (märkused nr 1 ja 3);	
	2) oleme seisukohal, et ala 1 tuulikupositsioonide WT-1 ja WT-2 võimalikuks lubamiseks on vajalik väike-konnakotka elupaiga kasutuse uuringu läbiviimine (märkus nr 4);	Arvestame ettepanekuga ja viime läbi väike-konnakotka elupaigakasutuse uuringu.
	3) Keskkonnaamet peab oluliseks lisada täiendava kaitstavate taimeliikide inventuuri läbiviimise tingimust vähemalt ehitusprojekti koostamise etappi (märkus nr 2 ja 6);	Arvestame ettepanekuga ja lisame tingimuse KSH-sse.
	4) ala 3 tuulikute osas on vajalik käsitleda merikotkaste kokkupõrkeriske vähendavate meetmete rakendamise kohustust (märkus nr 7);	Arvestame ettepanekuga
	5) aruannet tuleb täiendada selgitustega, kas haneliste (eelkõige luikede) sügiseseks rändeks on vajalik meetmete välja töötamine (märkus nr 8);	Arvestame ettepanekuga ning täiendame KSH-d.
	6) nahkhiirte puhul tuleb põhjalikumalt kirjeldada ja selgitada järelseire etappe ja selle võimalikke stsenaariume (märkus nr 11).	Arvestame ettepanekuga ning täiendame KSH-d.
	Järgnevalt anname selgitusi eelöeldule ning esitame täiendavad tähelepanekud ja märkused DP seletuskirjadele, KSH aruandele ja lisadele, mille alusel palume dokumente täiendada või esitada põhjendused täiendamata jätmise kohta. 1. Ala 1. Läbiviidud linnustiku uuringus (KSH lisa 2) on toodud välja, et planeeringualal on nähtud merikotkast eelkõige alal 3 läbirändajana, hiljem on selgunud linnu pesitsemine ala 3 piirkonnas ning seda aspekti on uuendatud KSH aruandes ka käsitletud. Märgime, et 2023 sügisest 2024 aasta suveni tehtud vaatlustel nähti merikotkaid võrdlemisi sageli nii pesitsusajal kui sügisel (oktoobris) Evecon ja Enery EP planeeringualal 2a (vähem ka alal 2b), mis külgneb Varja DP ala 1 tuulikupositsioonidega WT-5 ja WT-6 (Volke, V. ja Ots, M., 2025 „Koljala tuuleenergia	1. Arvestame ettepanekuga.

Asutus/isik	Seisukoht / kooskõlastus	Märkus / vastus
	<p>arendusala linnustiku uuring“, Eesti Ornitoloogiaühing). Viidatud uuringus leiti, et Evecon ja Enery EP alade 2a ja 2b arendamisel on merikotka hukkumiskriis liialt kõrge ning kavandati leevendavaid meetmeid merikotka hukkumiskriisi vähendamiseks. Palume käsitleda seda asjaolu ka käesolevas KSH-s ning vajadusel kavandada leevendavaid meetmeid arvestades eeldatavat koosmõju olemasoleva Purtse ja kavandatavate Evecon ja Enery EP tuulikutega.</p>	
	<p>2. KSH aruanne ptk 4.2.1. (lk 86). Leiti, et KSH raames ei ole põhjust tuulikute asukohana vältida kõrgemat looduslikku väärtust omavaid kooslusi (nt nn Natura elupaigatüüpide esinemisaladid) ning leiti, et neile ehitamise kavandamisel ei ole ka põhjust eelnevalt hinnata nende looduskaitsest seisundit ega väärtust kaitstavate liikide leiukohtadena. Kuna piirkonna teiste arendusalade uuringutes (sh Evecon ja Enery EP arendusalade 1, 2a ja 2b taimestiku inventuurid) on leidnud tõestust, et piirkonna ekstensiivselt kasutatud alad, sh ka metsamaad, on kaitstavate taimeliikide poolest võrdlemisi rikkad, on vajalik ehitusprojekti koostamisel teostada taimestiku inventuur kõikidel ehitusaladel. Kaitstavate taimeliikide inventuuri pole DP seletuskirjas märgitud isegi tuulikute WT-5 ja WT-6 osas, mille puhul KSH aruanne seda soovib.</p>	<p>2. Arvestame ettepanekuga ning täiendame KSH-d ja DP seletuskirja ehitustegevusele eelneva kaitsealuste taimeliikide inventuuri läbiviimise tingimusega</p>
	<p>3. Ala 1 ja ala 3. DP seletuskirjas ei ole sätestatud (KSH aruandes ka antud seire kohustust ei kaaluta) vajadust teostada lisaks merikotka ja rändlindude seirele ka haudelinnustiku seiret (sh hukkunud lindude loendus). Leiame, et see seireliik on tingimata vajalik, sh kumulatiivsete mõjude hindamiseks, mille olulisust on rõhutatud ka KSH aruandes. Ala 1 DP seletuskirja ptk-s 6.2 (lk 26) on märgitud: Tuleb arvestada, et loodusväärtusi (ja ka muid valdkondi) mõjutada võivate kumulatiivsete mõjudega saab tulemuslikult tegeleda üksnes tervikliku ja süstematiseeritud seirekorralduse kaudu. See hõlmab ka erinevate kumulatiivset mõju avaldada võivate planeeringute järelseireandmete koondamist (nt koostöös Keskkonnaametiga), et tagada vastavate</p>	<p>3. Arvestame ettepanekuga ning lisame KSHsse ja DP seletuskirja vajaduse viia läbi kaitsekorralduslikult oluliste haudelindude seire</p>

Asutus/isik	Seisukoht / kooskõlastus	Märkus / vastus
	<p>meetmete õigeaegne rakendamine ning teabe jõudmine pädeva järelevalveasutuseni (nt Keskkonnaamet). Leiame, et DP seletuskirjas tuleb märkida, et seiret läbiviivad eksperdid peavad seire tulemustest lähtudes tegema ettepaneku olulise mõju piirväärtuseks, millest alates peaks planeeringus viidatud täiendavate meetmete rakendamine olema kohustuslik, seire tulemused ei saa olla umbmäärased. Samuti peab planeeringu seletuskirjas olema üheselt sõnastatud, et läbiviidava seire tulemustest lähtudes peab olema võimalik käitisele antavaid tegevuslubasid muuta või neile lisatingimusi seada.</p> <p>4. Ala 1. Tuulegeneraatorite mõju täpne suurus ei ole seni veel teada, kuid vaatlused on näidanud, et väike-konnakotkas on tuuleenergia tootmisalade suhtes väga tundlik ja väike konnakotka kodupiirkonda paigaldatud tuulikud võivad põhjustada pesitsusperioodil tõsiseid probleeme. Väike-konnakotka kodupiirkond on Eestis läbi viidud uuringute põhjal keskmiselt 22 km², kuid varieerub suuruse ja kuju poolest. Seetõttu on tuuleparkide arenduse puhul vaja välja selgitada elupaiga kasutus 2 km raadiuses pesast (väike konnakotka tegevuskava on koostamisel). Tuulikud WT-1 ja WT-2 on kavandatud väike konnakotka pesapaigale lähemale kui 2 km. 10.09.2024 avalikustamisele suunatud KSH aruandes leiti, et tuulikud WT-1 ja WT-2 võivad väike-konnakotkale olla ohtlikud ning pakuti välja erinevaid võimalusi jätkamiseks (loobuda neist tuulikutest, jätkata uuringutega või rakendada tuulikute süsteemset peatamise meetmeid). Leidsime 17.10.2024 kirjaga 6 5/24/18664-2 punktis 10, et eelistatum oleks neist tuulikutest loobumine, kuid ka teised nimetatud meetmed saavad tulla küll ka kõne alla, kuid nende rakendamise eelduseks on siiski põhjalikud liigi elupaigakasutuse uuringud. KSH aruandes seisuga 30.04.2025 on lk 95 arutletud arendusala ümbruskonna maastikustruktuuri üle ja eeldatud, et liigi peamised toitumisalad võiksid paikneda pesast põhjasuunas. Selle arutluse üldpõhimõttega võib nõustuda. Kuid kuna antud KSH peab andma siiski ühese ja lõpliku vastuse avalduvate mõjude osas ning kuna senistes uuringutes (sh piirkonnas läbiviidud teiste</p>	<p>4. Arvestame ettepanekuga ja viime läbi väike-konnakotka elupaigakasutuse uuringu.</p>

Asutus/isik	Seisukoht / kooskõlastus	Märkus / vastus
	<p>arenduste uuringutes) on konnakotka vaatlusi võrdlemisi vähe, tuleb viia läbi väike-konnakotka elupaigakasutuse uuring (mida on kiirelt tegutsedes võimalik viia läbi käesoleva pesitsusaja jooksul), mille tulemuste alusel oleks võimalik analüüsida väike-konnakotka elupaiga kasutust ja hinnata tuulikute võimalikku mõju liigile. Viimased väike-konnakotka elupaigakasutuse uuringud on viidanud, et mõnedel juhtudel ei piirdu lindude elupaikade kasutus klassikaliste avamaakõlvikutega ja külastatakse märkimisväärse sagedusega ka teisi alasid (sh metsamaid). Seetõttu on meie hinnangul vajalik pesale minimaalselt 1,3 km kaugusele kavandatavate tuulikute WT-1 ja WT-2 lubamise kaalumiseks läbi viia väike konnakotka elupaiga kasutuse uuring, mis annaks kindluse, et nende tuulikute piirkond ei ole väike-konnakotkastele oluliseks elupaigaks ning võimalik mõju piirdub hukkumisriskiga, mida saab maandada tehniliste meetmetega.</p>	<p>5. Täiendasime ptk-i 4 ja lisasime sinna ka Haljala-Kukruse eriplaneeringu käsitlemise, mis eelmises KSH versioonis oli kirjeldatud vaid kumulatiivsete mõjude peatükis.</p>
	<p>5. Ala 3. DP seletuskirja ptk 4 ning KSH aruande ptk 3 käsitlevad planeeritava tegevuse vastavust strateegilistele planeerimisdokumentidele, sh kooskõla koostamisel olevate planeerimisdokumentidega. Palume lisada selgitus, miks ei ole nende hulgas nimetatud Haljala ja Kukruse vahelise teelõigu 2+2 ristlõikega maantee riigi eriplaneeringut, mille 3 (6) üks lisandunud kaalumisel olev trassialternatiiv võib oluliselt mõjutada alal 3 teatud tuulikupositsioonide elluviidavust (vt https://dge.ee/maps/Haljala-Kukruse/).</p>	<p>6. Arvestame ettepanekuga ning täiendame KSH-d ja DP seletuskirja ehitustegevusele eelneva (hiljemalt projekteerimise faasis) kaitsealuste taimeliikide inventuuri läbiviimise tingimusega.</p>
	<p>6. Ala 3 ümbruskonnas läbiviidud taimkatte uuringud (sh Evecon ja Enery EP raames koostatud uuring Pensa, M., 2024 „Evecon OÜ Lüganuse valla potentsiaalse tuulepargi ala taimestiku ja linnustiku uuringu aruanne. MTÜ Ida-Virumaa Linnuklubi) on näidanud, et piirkonna metsaalad on võrdlemisi rikkad kaitstavate taimeliikide kasvukohtade poolest. Viidatud uuringu kohaselt on kaitstavate taimeliikide kasvukohad seotud eelkõige looduslikumas seisundis säilinud metsakooslustega. Käesoleva KSH raames planeeritavatel ehitusaladel kaitstavate taimeliikide</p>	

Asutus/isik	Seisukoht / kooskõlastus	Märkus / vastus
	<p>inventuuri läbi ei viidud. Planeeringus on tuulikud WT-23, WT-24 ja WT-25 kavandatud metsamaale, valdavalt küll raiesmikele, kus kaitstavate liikide leidmise (või nende seal püsimise) tõenäosus on väiksem. Vajalik on täpsustada, kuidas tagatakse, et ehitustegevusega ei kaasne kaitstavate taimeliikide isendite kahjustamist (hiljemalt projekteerimise faasis on vajalik viia läbi looduslikumas seisundis säilinud aladel taimestiku inventuurid, mille alusel saab kaitstavate liikide isendite tuvastamisel rakendada meetmeid isendite kaitseks, sh ümberistutamise vajaduse hindamiseks).</p> <p>7. Ala 3. KSH aruande ptk 4.2.2. (lk 96). Hinnatud on, et kuna lähimad tuulikud on kavandatud merikotka pesast enam kui 2 km kaugusele, st väljapoole nn tsooni 1, on oluline mõju välditud ning piisab tuulepargi rajamisele järgnevast seirest, mille alusel võib olla põhjendatud integreerida tuulikutele automaatsed lindude tuvastamis- ja kokkupõrkeid vältivaid süsteeme vmt. Märgime, et merikotkas on üks enim tuulikute tõttu hukkuvaim liik ning kuna läbiviidud linnustiku uuring on näidanud, et antud arendusala lähedal pesitsevate isendite peamised lennusuunad viivad enamjaolt pesakohast kirdesuunda, st alale 3 kavandatud tuulikute suunda, tuleb siiski näha DP-ga ette kokkupõrkeriske vähendavate meetmete rakendamise kohustus. Antud kohustusest võib loobuda kui piirkonna tuuleparkide planeeringute ja neile järgnevate tegevuslubade menetlustes rakendatakse energiamajanduse korralduse seaduse (ENKS) § 3211 kirjeldatud erisust, mis võimaldab alternatiivide puudumisel lubada sellise taastuvenergeetika projekti rajamist, millega kaasneb loomaliikide (sh linnuliikide) isendite kahjustamist.</p> <p>8. KSH ptk 4.2.2. (lk 100). Käsitletakse haneliste kokkupõrkeriski, pidades seda olulisemaks eelkõige ala 3 puhul. Riski leevendamiseks nähakse ette seire, et vajadusel kavandada meetmeid võimalike mõjude leevendamiseks (nt rändel tuulikute ajutine peatamine). Ehkki ala linnustiku-uuring põgusalt nimetab ka laulu- ja väikeluiki, siis eelnevalt viidatud Evecon ja Enery EP raames koostatud uuringus (Pensa, M., 2024 „Evecon OÜ</p>	<p>7. Arvestame ettepanekuga ning täiendame KSH-d ja DP seletuskirja.</p> <p>8. Arvestame ettepanekuga ning lisame täiendavad meetmed hanede ja luikede rändeagekse kokkupõrkeriski vähendamiseks KSH-sse ja seletuskirjadesse.</p>

Asutus/isik	Seisukoht / kooskõlastus	Märkus / vastus
	<p>Lüganuse valla potentsiaalse tuulepargi ala taimestiku ja linnustiku uuringu aruanne“, MTÜ Ida Virumaa Linnuklubi) on piiritletud II kaitsekategooriasse kuuluvate laulu- ja väikeluige oluline peatusala alaga 3 külgneval põllul ning näidatud arendusala ületavaid olulisi lennusuundi (sh nn tsoon 2, mille piires on reeglina põhjendatud tuulikute rajamisest loobumine või mõjusid efektiivselt maandavate leevendusmeetmete rakendamine). Mõõname, et nii hanelased kui luiged on reeglina tuulikuid vältivad liigid, kelle kokkupõrkesuremus on madal, kuid sellest hoolimata tuleb käesolevat KSH aruannet täiendada ja kaaluda, kas on vajalik näha leevendusmeetmena ette tuulikute peatamist luikede sügise rändeperioodi ajal.</p> <p>9. Ala 3. DP-ga kavandatakse ehitiste rajamist ka veekogude ehituskeeluvööndisse. Kui tuulikute WT-18, WT-19 ja WT-21 puhul rakendub looduskaitseaduse (LKS) § 38 lg 5 p 12 kohane erand (ala 3 DP seletuskirja ptk-s 5.12 on viidatud LKS § 38 lg 5 p-le 8 – palume parandada), siis tuuliku WT-16 puhul taotletakse ehituskeeluvööndi vähendamist. Planeeringulahendus näeb ette Pajupõllu kinnistul, kuhu on tuulik WT-16 kavandatud, Varja oja ülemjooksu (millest tulenevad kalda kaitse kitsendused) viimist 200 m pikkuses lõigus torusse. Märgime, et vastavalt LKS § 38 lg-le 2 on veekogu kalda kaitse vööndite laiuse arvestamise lähtejoon ruumiandmete seaduse kohaselt Eesti topograafia andmekogu (ETAK) põhikaardile kantud veekogu veepiir. Märgime, et kui nähakse ette veekogu juhtimine torusse, siis Keskkonnaametile teadaolevalt muudetakse sellel lõigul vastavalt ka põhikaarti, mistõttu torustatud veekogude puhul ei ole põhjust ega alust rakendada kalda kaitse piiranguid. Veekogu torustamiseks tuleb vajadusel taotleda veeluba või veekeskonnariskiga tegevuse registreering. Märgime, et veekogu süvendamine, veekogu põhja süvenduspinnase ja veekogusse tahkete ainete paigutamine 5–100-kuupmeetrise mahuga on tegevused, mis tuleb eelnevalt Keskkonnaametis registreerida veekeskonnariskiga tegevusena veeseaduse (VeeS) § 196 lg 2 p-de 2 ja 5 alusel. Veekogu süvendamine, veekogu</p>	<p>9. Seletuskirja ptk 5.12 viide LKS'ile on parandatud</p> <p>KSH aruande ptk-sse 4.4 lisatud seoses Varja oja torustamisega tingimus, et veekogu torustamiseks tuleb vajadusel Keskkonnaametilt taotleda veeluba või veekeskonnariskiga tegevuse registreeringut. Tuulik WT-16 positsiooni leidmisel on arvestatud kõigi ülejäänud KSH-s käsitletud piirangutega (müra, looduskaitsepiirangud, vajalikud kaugused taristuobjektidest jms) ja naaberkinnistute piiridega ning nendest tulenevalt ei ole tuuliku nihutamine Varja oja ehituskeeluvööndi suhtes kahjuks võimalik. Torustatav lõik pole võrreldes Varja oja kogupikkusega eriti pikk, lisaks on tegemist maaparandussüsteemide poolt tugevalt mõjutatud piirkonnaga, sellest tulenevalt hindas KSH torustamisega Varja oja avalduvat mõju väheoluliseks.</p> <p>Tingimus on seletuskirjas täpsustatud.</p>

Asutus/isik	Seisukoht / kooskõlastus	Märkus / vastus
	<p>põhja süvenduspinnase ja veekogusse tahkete ainete paigutamine rohkem kui 100 kuupmeetrise mahuga on tegevused, mis vajavad keskkonnaluba VeeS § 187 p-de 8 ja 10 kohaselt. Keskkonnaamet toob siiski välja, et torustamist tuleb eriti looduslikel aladel vältida ning seda võib teha vaid äärmisel vajadusel, nt tihedalt hoonestatud aladel, kus looduslikku keskkonda enam pole. 200 m lõigu torustamiseks puudub aga vajadus, sest vaadates maastikku peaks tuuliku püstitamiseks ruumi olema. Keskkonnatingimused torustamisel halvenevad: - - - - torustatud lõigul hävivad looduslikud elupaigad (taimed, selgroogsed jm); muutub niiskemaks ümbritseva ala veerežiim, sest vesi ei saa liikuda otse; torus kuhjuvad setted, mida sellisel lõigul on keerukas eemaldada; torustatud alal ei toimu vee looduslikku puhastumist jne. Maaparandussüsteemide kaardirakenduse järgi on tegemist kuivendussüsteemi reguleeriva võrguga, mistõttu torustamisel see osa kuivendavalt enam ei toimi. Maaparandusseaduse § 47 alusel võib olla vajalik tegevuseks saada Maa- ja Ruumiameti nõusolek.</p> <p>10. KSH aruande ptk 4.4. (lk 123). Kirjas on: LKS § 38 lg 4 p 4 kohaselt ei laiene ehituskeeld maaparandussüsteemile. Kavandatava tegevuse puhul ei laiene ehituskeeld seega Varja peakraaviga ristuvate teede ja torusildade rajamisele, kuna see tegevus on käsitletav maaparandussüsteemi ümberehitusena.“ Dokumentides ei käsitleta ehituskeeluvööndi küsimust seoses tuulikute juurdepääsuteedega (mille põhimõtteline juurdepääsude skeem on ala 3 puhul joonisel 19 ning mis on kavandatud paralleelselt Varja peakraaviga) ning montaažiplatside tarbeks. Kas sellest lähtudes saab eeldada, et need ehitised rajatakse väljapoole ehituskeeluvööndi ulatust? Juhime tähelepanu, et vastavalt maaparandusseaduse § 4 lg 7 alusel on maaparandussüsteemi teenindav tee maaparandushoiutöö tegemiseks vajalik metsa- ja eratee, mis ei ole määratud avalikuks kasutamiseks. Kui kavandatud tee kasutamise eesmärk ei ole maaparandushoiutöö tegemine, siis ei saa ehitatavat teed käsitleda maaparandussüsteemi teenindava</p>	<p>10. Täname tähelepaneku eest. Paralleelselt Varja peakraaviga kavandatud juurdepääsuteed on planeeritud ehituskeeluvööndist väljapoole.</p> <p>11. Täname tähelepaneku eest ning teeme KSH aruande puhul vastavad täpsustused. Täpsustame vastavalt ka seletuskirjade punkti 6.2</p>

Asutus/isik	Seisukoht / kooskõlastus	Märkus / vastus
	<p>13. Kuna suurem osa planeeringualast asub kaitsmata või nõrgalt kaitstud põhjaveega alal, siis juhul, kui aladele sh elektrikaabli kavandatavasse asukohta jääb joogivee salvkaevusid või registrisse kandmata puurkaevusid, tuleb kaevude asukohad ka aruandes välja tuua. Nii registrisse kandmata puurkaevude kui salvkaevude puhul tuleb samuti arvestada aruandes välja toodud soovitusi ning tingimusi, mis puudutavad kaevu hooldusala ning ehitusaegsete ladude ja masinate parkimiskohtade soovituslikku kaugust.</p>	
<p>6. Keskkonnaamet 04.12.2025 kiri nr 6-5/25/10674-6</p>	<p>Esitasite Keskkonnaametile 1 teistkordselt kooskõlastamiseks planeerimisseaduse (PlanS) § 85 lg 1 alusel Lüganuse valla Varja tuulikupargi planeeringuala nr 1 ja nr 3 detailplaneeringu (DP) materjalid (ala 1 ja 3 seletuskirjad) ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande eelnõu koos lisadega.</p> <p>....</p> <p>Keskkonnaamet jättis 16.06.2025 kirjaga nr 6-5/25/10674-3 (edaspidi 16.06.2025 kiri) DP ja KSH aruande eelnõu kooskõlastamata. Peamisteks kooskõlastamata jätmise põhjusteks olid: merikotkaste hukkumisriskiga ja haudelinnustiku seirega arvestamise ja kumulatiivse hindamise ebapiisavus, väikekonnakotka elupaiga kasutuse uuringu läbiviimise vajadus, ehitusprojekti koostamisel tingimuse lisamine täiendava kaitstavate taimeliikide inventuuri läbiviimiseks, merikotkaste tuulikutega kokkupõrkeriske vähendavate meetmete rakendamise kohustuslikkus. Lisaks palusime selgitusi eelkõige luikede sügisese rände meetmete väljatöötamise vajalikkuse kohta ning nahkhiirte osas järelseire etappide ja selle võimalike stsenaariumite põhjalikumalt kirjeldust. Keskkonnaameti märkustega on arvestatud ja DP ning KSH aruande materjale nende põhjal täiendatud.</p>	<p>Kooskõlastatud täpsustavate märkustega, millega palutakse arvestada ja materjale täiendada.</p>

Asutus/isik	Seisukoht / kooskõlastus	Märkus / vastus
	<p>Lähtudes PlanS § 85 lg-st 1 ja Vabariigi Valitsuse 17.12.2015 määruse nr 133 „Planeeringute koostamisel koostöö tegemise kord ja planeeringute kooskõlastamise alused“ § 3 p-st 2 ning keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 42 lg-st 3 kooskõlastab Keskkonnaamet Lüganuse valla Varja tuulikupargi planeeringuala nr 1 ja 3 detailplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõud.</p> <p>Kuigi Keskkonnaamet kooskõlastab DP ja KSH aruande eelnõu, esitame siiski järgnevad täpsustavad märkused, millega palume arvestada ning materjale täiendada:</p>	
	<p>1. KSH aruande ptk-s 5 (lk 143) ning DP ala 1 seletuskirja ptk-s 6.2 (lk 25) ja DP ala 3 seletuskirja ptk-s 6.2 (lk 27) on kirjas: <i>Merikotka pesitsusajal 15. veebruarist 31. juulini tuleb vältida pesast 500 m raadiuses mürarikkeid tegevusi, sh maakaabli rajamisega seotud ehitustegevust.</i> Palume antud kitsendus sõnastada ümber – häirimise keeldu tuleb rakendada EELIS-sse kantud elupaiga piires (mis mõnes kohas ulatub ka kaugemale kui 500 m pesapuust).</p>	1. KSH aruanne ja DP seletuskirjad on vastavalt ümber sõnastatud.
	<p>2. KSH aruande ptk-s 5 (lk 143) ning DP ala 3 seletuskirja ptk-s 6.2 (lk 27) on kirjas: <i>Varja tuuleala nr 3 tuulikud tuleb luikede sügisrände perioodil massrände ajaks peatada ning meetme pikaajalise vajalikkuse hindamiseks tuleb läbi viia täiendav sügisrändeaegne uuring koos vaatlustega vähemalt ühel rändeperioodil.</i> Keskkonnaamet nõustub põhimõtteliselt selle lahendusega, kuid märgime, et pelgalt ühe rändeperioodi vaatlustega ei pruugi lõplikku selgust saada ning arvestama tuleks pikemaajalise uuringu vajadusega. Praeguses sõnastus jääb ebaselgeks, kuidas ja millal selgitatakse enne järeluuringut välja luikede massrände periood ja tuulikute peatamise täpsem ajavahemik.</p>	2. Märkusega arvestatud ning KSH ja DP nr 3 seletuskiri korrigeeritud
	<p>3. KSH aruande ptk-s 4.2.2 (lk 103) p-s 7 on täiendava tingimusena toodud sisse kohustus kaitsekorralduslikult oluliste haudelinnuliikide seireks. Kuna linnustiku eeluuringus on lisaks kaitsekorralduslikult olulistele liikidele uuritud ka teisi linnuliike,</p>	3. Märkusega arvestatud ning KSH ja DP seletuskiri korrigeeritud

Asutus/isik	Seisukoht / kooskõlastus	Märkus / vastus
	tuleks haudelinnustiku järelseiret korraldada samasugust metoodikat järgides.	
	4. KSH aruande ptk-s 4.2.1 (lk 83) on kajastatud tuulealade nr 1 ja 3 vahele kavandatud elektriikaabli piirkonda jäävad kooslused. Juhime tähelepanu, et antud kooslused on inventeeritud 2024. aastal Pärandkoosluste kaitse ühingu poolt Keskkonnainvesteeringute Keskuse (KIK) projekti Aru- ja soostunud niitude üle-eestiline inventuur (II-etapp) raames. Seega palume antud kooslusi käsitleda siiski kõrgema looduskaitseliku väärtusega kooslustena ning kui neil ehitustegevus on möödapääsmatu, näha võimalusel ette meetmed ehitustegevusega seonduvate kahjustuste leevendamiseks (meetmed, millega võimalikult kiirendada rohukamara taastumist ehitusalal peale ehitustöid).	4. Märkusega arvestatud ning KSH ja DP seletuskirjad korrigeeritud
	5. DP ala 3 seletuskirja ptk-s 5.12 (lk 23) on kirjas: <i>Skeem 6 illustreerib olukorda, kus tuuliku WT-16 rootorilabade pöörlemisulatus ulatub osaliselt väljapoole Pajupõllu (katastritunnus 43801:001:0144) katastriüksuse piire, kuid ei ulatu naaberkinnistu kohale, mille omanik ei ole andnud nõusolekut labade ulatamiseks oma kinnistu kohale.</i> Palume üle kontrollida ja parandada viidatud skeemi number, seletuskirja skeem 6 on väljavõte Lüganuse valla kaardist.	Viide skeemile on parandatud.
	6. KSH aruande ptk-s 4.4 (lk 124-125) on jätkuvalt kirjas: <i>LKS § 38 lg 4 p 4 kohaselt ei laiene ehituskeeld maaparandussüsteemile. Kavandatava tegevuse puhul ei laiene ehituskeeld seega Varja peakraaviga ristuvate teede ja torusildade rajamisele, kuna see tegevus on käsitletav maaparandussüsteemi ümberehitusena.</i> Keskkonnaamet juhtis 16.06.2025 kirja p 10 tähelepanu, et vastavalt maaparandusseaduse § 4 lg 7 alusel on maaparandussüsteemi teenindav tee maaparandushoiutöö tegemiseks vajalik metsa- ja eratee, mis ei ole määratud avalikuks kasutamiseks. Kui kavandatud tee kasutamise eesmärk ei ole maaparandushoiutöö tegemine, siis ei saa ehitatavat teed käsitleda maaparandussüsteemi teenindava teena. Antud juhul ei planeerita maaparandussüsteemi ega selle toimimiseks vajalikku	Arvesse võetud ja KSH-d vastavalt korrigeeritud.

Asutus/isik	Seisukoht / kooskõlastus	Märkus / vastus
	ehitist vaid tuuleparki, mistõttu LKS § 38 lg 4 p 4 erandit kasutada ei saa.	
	<p>7. DP ala 3 seletuskirja ptk-s 5.12 (lk 23) on kirjeldatud Varja oja kalda ehituskeeluvööndi vähendamise ettepaneku tegemise vajadust seoses tuulikuga WT-16, mille vundament, rootorilabade vertikaalne projektsioon ja montaažiplats jäävad ehituskeeluvööndisse . Samal lk-l on kirjas: <i>Ettepanek ehituskeeluvööndi vähendamiseks tugineb otseselt KSH järeldustele (vt KSH aruanne ptk 4.4) ning rakendatavad meetmed vastavad looduskaitseaduse § 34 eesmärkidele: looduskoosluste säilitamine, kahjuliku mõju piiramine ning avaliku kasutuse tagamine</i>. KSH aruande ptk-s 4.4 ei ole käsitletud ehituskeeluvööndi vähendamise ettepanekut. Käsitletud on vaid erinevaid LKS § 38 ehituskeeluvööndi erandeid, sh selliseid, mida tegelikult kavandatava tegevuse puhul rakendada ei saa (vt nt käesoleva kirja p 6). Palume dokumendid viia omavahel kooskõlla.</p>	Arvesse võetud ning KSH-d ja DP nr 3 seletuskirja vastavalt korrigeeritud
7. Päästeamet 16.06.2025 kiri nr 7.2-3.3/3173-1	<p>Päästeseaduse § 5 lg 1 p 7 ja planeerimisseaduse § 127 alusel kooskõlastab Päästeameti Ida päästkeskuse ehituskontrolli teenuse nõunik Kristina Kazmin OÜ Hendrikson & Ko (töö nr 21003919) poolt koostatud Lüganuse valla Varja tuulikupargi planeeringuala nr 1 ja nr 3 detailplaneering järgmise tingimustega:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Väline tulekustutusvesi tuleb lahendada vastavalt siseministri määrusele nr 10 „Veevõtukoha rajamise, katsetamise, kasutamise, korrashoiu, tähistamise ja teabevahetuse nõuded, tingimused ning kord“. • Detailplaneeringu kooskõlastus nr 4557-2025-2. • Päästeameti Ida päästkeskus tutvus Varja tuulikupargi planeeringualade nr 1-3 detailplaneeringute keskkonnamõju strateegiline hindamine eelnõuga ning ei oma vastuväiteid ja ettepanekuid. • Päästeameti Ida päästkeskuse kooskõlastuse andmine on sisult menetlustoiming. Üldjuhul saab haldusmenetluse toimingut vaidlustada koos haldusaktiga 	Kooskõlastatud tingimustega. Täname tähelepanu juhtimast. Seletuskirjade ptk 5,7 „Tuleohtus“ on vastavalt täiendatud.

Asutus/isik	Seisukoht / kooskõlastus	Märkus / vastus
	(sisulise otsusega) - antud juhul on vaide või kaebuse esitamine võimalik pärast Lüganuse Vallavalitsuse planeeringu vastuvõtmise otsuse või selle andmisest keeldumise kohta.	
8. Terviseamet 20.06.2025 kiri nr 9.3-4/24/9003-6	<p>Amet on tutvunud esitatud planeeringumaterjalidega ning kooskõlastab Varja tuulikupargi planeeringualade nr 1 ja nr 3 detailplaneeringud ja KSH järgmistel tingimustel:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Amet nõustub välja toodud soovitusel, et kavandavate tuulikute töötamisega kaasneva müra hindamisel võtta aluseks tööstusmüra sihtväärtus (öisel ajal vastavalt 40 dB), seda vähemalt aladel, kus eelduslikult on sihtväärtus olemasolevas olukorras tagatud. Koosmõju hindamisel on parimaks võimalikuks eesmärgiks tagada olukord, mille korral öisel ajal erineval ajal rajatud (või rajatavate) tuulikuparkide vahelistes elamupiirkondades olulist täiendavat müra mõju ei lisandu ning jätkuvalt tagatakse öisele piirväärtusele (45 dB) vastav olukord. 2. Joonisel 4-8 Arendusala 1 mürakaart jääb müratundlik ala 16 mürataseme osas 40 dB piirile. Kuna KSH annab soovitusel, et planeeritavate tuulikutega märkimisväärset täiendavat müra mõju ei lisandu, siis tuleks tuulikute osas rakendada täiendavaid tööaja või töörežiimi piiranguid. 	<p>Kooskõlastatud tingimustega</p> <p>1. Arvesse võetud.</p> <p>2. Võetud teadmiseks.</p> <p>Selgitame, et vastavalt KSH aruandele on kavandavate tuulikute töötamisega kaasneva müra hindamisel soovitatav aluseks võtta kõige rangem elamualade müraalane nõue ehk tööstusmüra sihtväärtus (öisel ajal (23.00-7.00) vastavalt 40 dB), seda aladel, kus eelduslikult on sihtväärtus olemasolevas olukorras tagatud. Olukorras, kus öine sihtväärtus (40 dB) on tagatud, ei ole alust täiendavaid piiranguid rakendada. Olemasolevatele tuulikutele kõige lähemal asuvates elamupiirkondades (Koljala külas Kaevuri aiandusühistu elamumaa sihtotstarbega kinnistud (mürakaardil ala nr 24) ning Koljala külas kehtestatud Kihva kinnistu (75101:003:0189) elamumaa detailplaneeringu hoonestusalal (mürakaardil ala nr 23) ei ole uute tuulikute kavandamisel antud piirkonnas enam võimalik täielikult tagada sihtväärtust ning koosmõju hindamisel on parimaks võimalikuks eesmärgiks tagada olukord, mille korral öisel ajal erineval</p>

Asutus/isik	Seisukoht / kooskõlastus	Märkus / vastus
		ajal rajatud (või rajatavate) tuulikuparkide vahelistes elamupiirkondades olulist täiendavat müra mõju ei lisandu ning jätkuvalt tagatakse öisele piirväärtusele (45 dB) vastav olukord.
	<p>3. Amet nõustub KSH soovitusel, et tuulikute lõpliku arvu ja paigutuse fikseerimisel ning lõpliku tuuliku mudeli väljavalimisel teostada ala nr 1 ja ala nr 3 täiendav müra modelleerimine (sh madalsageduslik müra), mis arvestaks välja valitud tuuliku andmeid ning täpset paigutust. Lisaks tuleb koostada täiendav müra modelleerimine koosmõjus teiste olemasolevate tuulikute ja planeeritavate tuulikutega.</p> <p>4. Täiendava müra modelleerimise käigus tuleb lisaks tuulikute tekitavale mürale arvesse võtta ka tuulepargiga seotud seadmeid, näiteks alajaamade trafosid ja muid lisaseadmeid. Need komponendid võivad tekitada eelkõige tonaalset müra ja neid tuleb hinnata koos tuuliku müraga.</p>	<p>3. Arvestame ettepanekuga</p> <p>4. Arvestame ettepanekuga</p>
	5. Amet nõustub välja toodud soovitusel tuulikute kasutusloa menetlemise raames teostada lähimate eluhoonete juures tuulikute välisõhu müra mõõtmised eesmärgiga kontrollida, kas olukord vastab kehtivatele normtasemetele (sh madalsageduslik müra) või planeeringus fikseeritud tingimustele.	5. Võetud teadmiseks.
	6. Kaasata amet planeeringu ehituslubade menetluse etapis, et amet saaks hinnata planeeritava tegevuse (täiendava müra modelleerimise tulemused) vastavust keskkonnaministri 16.12.2016 määruse nr 71 „Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid“ nõuetele.	6. Arvesse võetud.

Asutus/isik	Seisukoht / kooskõlastus	Märkus / vastus
	<p>Lisaks toob amet välja järgneva:</p> <ul style="list-style-type: none"> Varja tuulikupargi planeeringuala nr 3 detailplaneeringu seletuskirjas lk 9 on kirjas „Planeeringuala nr 1 alale on planeeritud ...“, lk 26 punktides 3 ja 4 on samuti viidatud alale 1, kuid detailplaneering on koostatud ala nr 3 kohta. KSH-s lk 46 vaadata üle müratundlike alade numeratsioon (esimeses lauses üleliigne (05) ja ebakorrektne Mardika eluhoone number). 	Täname tähelepanu juhtimast. Parandame aruande vastavalt. Täpsustame, et lk 46 asemel viidi parandus sisse leheküljel 49.
9. Eesti Geoloogiateenistus 25.06.2025 kiri nr 13-4/25-204	<p>Eesti geoloogiateenistusel ei ole alust arvata, et Lüganuse valla Varja tuulikupargi planeeringuala nr 1 ja nr 3 detailplaneeringu lahendus halvendaks maavara kaevandamisväärsena säilimise või maavarale juurdepääsu osas olemasolevat olukorda.</p> <p>Eesti Geoloogiateenistus nõustub Ida-Viru maakonnas Lüganuse valla Varja tuulikupargi planeeringualade nr 1 ja nr 3 detailplaneeringu lahendusega.</p>	Kooskõlastatud
10. Maa- ja Ruumiameti KOV planeeringute heakskiitmise osakond 22.07.2025 kiri nr 12-1/25/363-7	<p>Tutvunud esitatud materjalidega, märgib MaRu kohalike omavalitsuste planeeringute heakskiitmise osakond järgmist.</p> <ol style="list-style-type: none"> PlanS § 11 lõike 1 kohaselt peab planeerimisel arvesse võtma kehtivaid planeeringuid, arengukavasid ning teisi ruumilist arengut mõjutavaid dokumente ja muud asjakohast teavet. 1.1. Juhime tähelepanu, et Lüganuse vald kehtestas hiljuti uue üldplaneeringu, mistõttu varasemalt kehtinud üldplaneering ja teemaplaneeringud pole kehtivad. Lüganuse valla üldplaneeringus tehtud ettepaneku alusel on muudetud Ida- Viru maakonnaplaneeringut potentsiaalsete tuuleenergeetika alade ja roheline võrgustiku osas. Palume detailplaneeringute seletuskirja ja KSH aruannet ajakohastada. 1.2. Ala 1 detailplaneeringu kontaktvööndi joonisel palume kajastada olemasolevaid Purtse tuulepargi tuulikupositsioone. Märgime, et kontaktvööndi jooniselt puudub maakonnaplaneeringu Lüganuse-Purtse 	<p>Täname tähelepaneku eest ning täiendame vastavalt planeeringute seletuskirja, KSH aruannet ning maakonnaplaneeringu Lüganuse-Purtse väärtusliku maastikuala osas joonist.</p> <p>1.1 Täpsustatud on seletuskirjade ptk 1. „Planeeringu koostamise alused“ ja ptk 4. „Planeeringuala lähipiirkonna seosed“ ning viited kehtestatud üldplaneeringule läbi seletuskirjade.</p> <p>1.2 Võetud teadmiseks</p>

Asutus/isik	Seisukoht / kooskõlastus	Märkus / vastus
	<p>väärtuslik maastikuala, kuigi detailplaneeringu seletuskirja ptk-is 3.2 on seda nimetatud. Palume joonist täiendada.</p> <p>1.3. Juhime tähelepanu, et ala 1 planeeringuala kattub suures osas ja ala 3 osaliselt maakonnaplaneeringu ja uue kehtiva üldplaneeringu rohevõrgustiku alaga, mida alade seletuskirja ptk-is 4.1 mainitud pole. Palume täiendada seletuskirja.</p> <p>1.4. Palume ala 1 ja ala 3 detailplaneeringu seletuskirja ptk-is 4 tuua välja seosed lähipiirkonna tuuleplaneeringutega ja riigi eriplaneeringutega, sh kajastada planeeritavate tuuleparkide alasid (võimalusel ka tuulikute positsioone) kontaktvööndi joonisel. Juhime tähelepanu, et näiteks Evecon OÜ ja Enegy Estonia OÜ eriplaneering on kooskõlastamise etapis, kus mõned tuulikupositsioonid asuvad ala 1 ja ala 3 läheduses. Ala 3 planeeringuala läheduses on koostamisel ka riigieriplaneering „Riigitee 1 Haljala ja Kukruse vahelise teelõigu 2+2 ristlõikega“, mis võib mõjutada alal 3 osade tuulikupositsioonide elluviidavust.</p>	<p>1.3 Seletuskirjade peatükid 4.1. on vastavalt täiendatud.</p> <p>1.4. Seletuskirja ptk 4 on täiendatud.</p>
	<p>2. Planeeringu vormistamisele ja ülesehitusele esitatavad nõuded määruses1 (määrus) on toodud, et planeering peab olema selge ja üheselt mõistetav ning planeeringu seletuskiri ja joonised peavad olema omavahel kooskõlas (§ 2 lõige 4).</p> <p>2.1. Juhime tähelepanu, et ala 1 planeeringuala on detailplaneeringu koostamise jooksul muutunud. Palume planeeringuala muutumise asjaolusid seletuskirjas selgitada.</p> <p>2.2. Alade 1 ja 3 põhijoonistel on ehitusõiguse kastis märgitud krundi kasutamise sihtotstarbeks „tootmismaa“. Selgitame, et tootmismaa on maakasutuse juhtotstarbe nimetus, millega määratakse üldplaneeringus maa-ala kasutamise valdav otstarve. Krundi kasutamise sihtotstarbe nimetus tuuleenergia tootmise aladel on „Elektrienergia tootmise ja jaotamise ehitamise maa“.</p>	<p>2. Arvesse võetud – täiendame seletuskirja. Täname soovituselt, lähtume muudatuste tegemisel esile toodud juhendist.</p> <p>2.1 Arvestatud</p> <p>2.2 Arvesse võetud</p>

Asutus/isik	Seisukoht / kooskõlastus	Märkus / vastus
	Vajadusel võib krundile detailplaneeringuga määrata mitu kasutamise sihtotstarvet. Krundi kasutamise sihtotstarvete määramisel soovitame lähtuda juhendi „Nõuanded detailplaneeringu koostamiseks“ punktis 5.2.6. viidatud maakasutuse tabelist, kus on loetletud detailplaneeringuga määratavad krundi kasutamise sihtotstarbed ja näidatud seosed üldplaneeringu maakasutuse juhtotstarvetega. Palume detailplaneeringu koostamisel eeltooduga arvestada.	
	3. Alade 1 ja 3 planeeringu seletuskirjade peatüki 6.2 pealkirjaks on: „Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandest tulenevad soovituslikud keskkonnamõju leevendavad meetmed.“ Samas on selgitatud, et peatükis on toodud meetmed, mis aitavad planeeringualal võimalikku ebasoodsat mõju vähendada ning olulist ebasoodsat mõju vältida, millest võiks järeldada, et tegu pole siiski soovituste, vaid pigem tingimustega. Palume peatüki pealkirja sõnastust parandada.	3. Arvesse võetud. Seletuskirja ptk 6.2 pealkiri on muudetud
	4. Vastavalt määrusele peab planeeringu seletuskiri sisaldama KSH hindamise tulemusi ning samuti tuleb planeeringu seletuskirja lisada KSH-st tulenevad nõuded, ja leevendusmeetmed, mida tuleb projekteerimistingimuste andmisel ja projekteerimisel aluseks võtta (§ 3 lõige 2). KSH aruande ptk-is 4.2.1 on ala 1 kohta toodud tingimus, et „Enne tuulikute WT-5 ja WT6 ning nendega seotud taristu ehitamist tuleb inventeerida ehitusalale ja selle lähiümbrusse (oriienteeruvalt 50 m raadiusse) jäävad potentsiaalsed kaitsealuste taimeliikide kasvukohad loodusdirektiivi elupaigaks määratletud aladega kattuvates osades ning vajadusel korraldada koostöös Keskkonnaametiga taimede ümberasustamine.“, mida seletuskirja lisatud ei ole. Detailplaneeringute seletuskirjas ei ole kajastatud võimalikku mõju taimestikule, ala 1 osas pole kajastatud	4. Arvesse võetud.

Asutus/isik	Seisukoht / kooskõlastus	Märkus / vastus
	<p>mõju rohevõrgustikule ja väärtuslikule maastikule. Palume lisada KSH-st tulenevad tingimused ja võimalikud leevendusmeetmed detailplaneeringute seletuskirja ning üldiselt veenduda, et KSH aruandes välja toodud leevendusmeetmed või tingimused oleksid kajastatud detailplaneeringute seletuskirjas.</p>	
	<p>5. Atmosfääriõhu kaitse seaduse § 56 lg 4 alusel kehtestatud määrus nr 71 „Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid“ eeldab, et erineva mürakategooria alad selgitatakse välja KSH-s ning kajastatakse ka planeeringulahenduses. Et tagada planeeringulahenduse elluviidavus ja välistada müratundlike ehitiste kavandamist ülenormatiivsete mürahäiringutega alale, tuleb:</p> <ul style="list-style-type: none"> - näidata erineva mürakategooria alad põhijoonisel; - vajadusel laiendada planeeringualasid nii, et see kataks kogu müratundlike ehitiste keeluala; - seletuskirjas kirjeldada, kuidas mürakategooria alasid arvestatakse ning millised piirangud neile kehtivad. <p>Selgitame, et lähtudes elektrituulikute paiknemisest on KSH-s modelleeritud müra normtasemete piirkonnad (mürakategooria alad), kuhu ei ole võimalik ehitada elamut või mõnda muud müratundlikku ehitist elektrituuliku(te) naabruses. Kuna planeeringuga saab tingimusi kehtestada ainult planeeringualale, tuleks müratundlike ehitiste keeluala jätta planeeringualale. Eesmärgiga tagada planeeringu elluviidavus, soovitame Varja ala 1 ja ala 3 planeeringuala laiendada müratundliku ehitise keeluala ulatuses (võrra), mürakategooria alad lisada joonisele ja seletuskirjas näha ette meetmed, mida on vajalik arvestada tuulepargi mõjualas uute hoonete kavandamisel. Juhime tähelepanu, et kuna naaberomavalitsuse territooriumile ei saa kehtestada müratundliku ehitise keeluala, palume joonisel</p>	<p>5. Täname soovituselt eest. Ettepanekutega arvestatud osaliselt. Planeeringu seletuskirjas täpsustatakse tuulikute planeerimise ja rajamise korral tekkivate võimalikke müraga seotud piirangute ning tingimuste temaatikat. Kuna planeeringualade laiendamise ettepanek on esitatud soovitusena ja ei tulene otseselt kehtivatest õigusaktidest, siis planeeringuala laiendatud ei ole. Planeeringualale müratundlike alasid ei jää ja neid ei ole otstarbekas eraldi põhijoonisel kajastada. Kõik asjakohased müratundlikud alad (II kategooria alad) on eraldi välja toodud KSH aruandes (müra peatükis ja kõikidel mürakaartidel).</p>

Asutus/isik	Seisukoht / kooskõlastus	Märkus / vastus
	<p>naabervalda ulatuv müratundliku ehitise keeluala märkida täiendava informatsioonina, ilma kehtestatava piiranguta. Täiendavalt selgitame, et planeeringuala muudatuse koos põhjendusega saab fikseerida menetlustoiminguga, st teavitades osapooli kirjaga (e-kirjaga), kajastades vastavat infot valla kodulehel ja hiljem fikseerides järgmise etapi volikogu otsuses. Planeeringuala laiendamist (koos põhjendusega) tuleb käsitleda ka planeeringu seletuskirjas ja KSH-s. Oluline on, et edaspidiste tegevuste ja teavituste juures oleks planeeringuala muutmisele kindlasti tähelepanu juhitud.</p>	
	<p>6. Märkime, et planeeringus on ala 1 tuulikupositsioonid planeeritud valla piiri lähedusse ja mürahäiringud, mis mõjutavad müratundlike ehitiste ehitamist, ulatuvad naabervalda. Kavandades tuuleparki kohaliku omavalitsuse piiri vahetusse lähedusse, tuleb arvesse võtta, et planeeringuga ei saa seada piiranguid teise omavalitsuse territooriumile sh müratundliku ehitise keeluala. Sellisel juhul tuleb arvestada, et naaberomavalitsusel ei pruugi enne detailplaneeringu kehtestamist ja elluviimist olla alust müratundliku hoone kavandamisest keeldumiseks, mistõttu ei saa hiljem käesolevas planeeringus planeeritud tuulikut või tuulikuid kavandatud asukohta siiski rajada. Planeeringu elluviimise tagamiseks on vajalik selliseid tuulikupositsioone põhjalikumalt kaaluda. Palume seletuskirjas välja tuua, mida on kavandatud Viru-Nigula üldplaneeringuga tuulepargi võimalikule mõjualale ning analüüsida, kuidas tuulepargi rajamine üldplaneeringuga kavandatut võib mõjutada ning anda hinnang, kas naabervalla üldplaneering on tuulepargi rajamisel elluviidav.</p> <p>7. Palume täiendada detailplaneeringute seletuskirjade elluviimise peatükki, mis peaks sisaldama elluviimiseks vajalikke tegevusi-etappe tuulikupargi rajamiseks,</p>	<p>6. Arvesse võetud ning täiendame seletuskirja</p> <p>7. Arvesse võetud.</p>

Asutus/isik	Seisukoht / kooskõlastus	Märkus / vastus
	vajalikke kokkuleppeid ning seiremeetmeid kui tuulepargi elluviimisel on veel vajalik mõjusid kaaluda.	
	<p>8. KSH aruandes on müra kumulatiivset mõju hinnatud koosmõjus ainult olemasolevate Purtse tuulikutega (ptk 4.9, ptk 4.1.1.1), kuid ala 1 ja ala 3 vahetus läheduses on koostamisel ka teisi tuuleplaneeringuid ning eriplaneeringuid, mille võimalikku koosmõju KSH-s ja detailplaneeringu seletuskirjas pole kajastatud. Juhime tähelepanu, et planeeringuga tuleb luua eeldused kasutajasõbraliku ning turvalise elukeskkonna olemasoluks ja säilitamiseks. Samuti peab planeeringu põhilahendus tagama planeeringuga kavandatu elluviimisel lahenduse tervikliku toimimise (PlanS § 8; PlanS § 6 p 14). Sellest tulenevalt palume hinnata müra kumulatiivset mõju teiste asjakohaste planeeringutega sh koostamisel olevate planeeringutega, milles võimalikud positsioonide asukohad on teada, enne käesoleva planeeringu kehtestamist. Sealjuures on oluline hinnata ka erinevate planeeringute koosmõju rohelise võrgustiku toimimisele. Arvestades planeerimisseaduses kaasamisele sätestatud nõudeid (§ 127 lg 2 ja 3), palume kohalikul omavalitsusel tagada, et detailplaneeringu koostamisse oleksid kaasatud kõik isikud, kelle õigusi võib planeering puudutada ja isikud, kes on avaldanud soovi olla eelvaliku tegemisse kaasatud. Palume kaasata menetlusse kõik tuulikute püstitamiseks sobivatele aladele ja nendest kuni 3 km kaugusele jäävate kinnistute omanikud (kavandatakse üle 250 m kõrgusi tuuliku). Samuti palume kaasata isikud ja asutused, kellel võib olla põhjendatud huvi eeldatavalt kaasneva olulise keskkonnamõju või eriplaneeringu elluviimise vastu, sealhulgas valitsusvälised keskkonnaorganisatsioonid neid ühendava organisatsiooni kaudu. Juhul kui kohalik omavalitsus otsustab mitte arvestada mõne eeltoodud ettepanekuga, siis palume saata põhjendatud seisukohad nendega mitteamvestamise kohta.</p>	<p>8. Teadmiseks võetud ja selgitame, et müra kumulatiivse mõju hindamisel käsitleti koosmõju olemasolevate Purtse tuulikutega (10 tuulikut). Piirkonnas asuvate teiste tuuleparkide käimasolevate planeeringutega ei ole käesoleva aruande koostamisel detailselt arvestatud, kuna käimasolevad planeeringud ei ole veel jõudnud etappi (nt planeeringu vastuvõtmine), mille korral oleks teada konkreetne lahendus ning planeeritavate tegevuste (tuulikute rajamine) realiseeritavus. Juhul, kui mõni piirkonna tuuleparkide planeering jõuab käesoleva planeeringu menetlemise ajal fikseeritud lahenduseni (nt planeeringu vastuvõtmine), tuleb käesoleva planeeringu puhul võimaliku müra koosmõjuga arvestada ning vajadusel planeeringulahendust või planeeringus toodud tingimusi täpsustada, tagamaks asjakohaste müraalaste nõuete täitmine ka koosmõju esinemise korral.</p> <p>Erinevate planeeringute koosmõju rohelise võrgustiku toimivusele on kirjeldatud KSH ptk-s 4.9.3, kus on öeldud, et tihe tuuleparkide koondumine rohevõrgustiku aladele võib mõjutada nende funktsioneerimist, näiteks vähendada väikeloomade elupaikade funktsionaalset sidusust. Seda mõju võivad võib süvendada nt tuuleparkidest tulenev müra vmt tegurid. Seetõttu tuleb iga uue arenduse kavandamisel hinnata selle koostoimet juba realiseerunud või vähemalt vastuvõetud (asukoha eelvaliku alusel kehtestatava tuuleparki kavandava kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu puhul kehtestatud või mille materjalid on planeerimisseaduse § 108 lg 2 alusel parandatud ja valla kodulehel avalikustatud) planeeringutega. Arvestada tuleb nii rohevõrgustiku ökoloogilist toimivust (elupaigahüvede pakkumine, sidusus, ökosüsteemiteenuste säilimine) kui ka</p>

Asutus/isik	Seisukoht / kooskõlastus	Märkus / vastus
		<p>üldplaneeringus määratud kasutustingimuste täitmist, sealhulgas loodusliku ala osakaalu säilitamist.</p> <p>Teadmiseks võetud ja selgitame, et müra kumulatiivse mõju hindamisel käsitleti koosmõju olemasolevate Purtse tuulikute (10 tuulikut). Piirkonnas asuvate teiste tuuleparkide käimasolevate planeeringutega ei ole käesoleva aruande koostamisel detailselt arvestatud, kuna käimasolevad planeeringud ei ole veel jõudnud etappi (nt planeeringu vastuvõtmine), mille korral oleks teada konkreetne lahendus ning planeeritavate tegevuste (tuulikute rajamine) realiseeritavus. Juhul, kui mõni piirkonna tuuleparkide planeering jõuab käesoleva planeeringu menetlemise ajal fikseeritud lahenduseni (nt planeeringu vastuvõtmine), tuleb käesoleva planeeringu puhul võimaliku müra koosmõjuga arvestada ning vajadusel planeeringulahendust või planeeringus toodud tingimusi täpsustada, tagamaks asjakohaste müraalaste nõuete täitmine ka koosmõju esinemise korral.</p> <p>Erinevate planeeringute koosmõju rohelise võrgustiku toimivusele on kirjeldatud KSH ptk-s 4.9.3, kus on öeldud, et tihe tuuleparkide koondumine rohevõrgustiku aladele võib mõjutada nende funktsioneerimist, näiteks vähendada väikeloomade elupaikade funktsionaalset sidusust. Seda mõju võib süvendada nt tuuleparkidest tulenev müra vmt tegurid. Seetõttu tuleb iga uue arenduse kavandamisel hinnata selle koostoimet juba realiseerunud või vähemalt vastuvõetud planeeringutega (asukoha eelvaliku alusel kehtestatava tuuleparki kavandava kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu puhul planeeringutega, mis on kas juba kehtestatud või mille materjalid on planeerimisseaduse § 108 lg 2 alusel parandatud ja valla kodulehel avalikustatud). Arvestada tuleb nii rohevõrgustiku ökoloogilist toimivust (elupaigahüvede pakkumine, sidusus, ökosüsteemiteenuste säilimine) kui ka üldplaneeringus</p>

Asutus/isik	Seisukoht / kooskõlastus	Märkus / vastus
		määratud kasutustingimuste täitmist, sealhulgas loodusliku ala osakaalu säilitamist.
11. Transpordiamet 31.07.2025 kiri nr. 7.2-1/25/7653-23. AK	<p>Varja tuulikupargi planeeringuala nr 3 ei piirne vahetult riigitee nr 1 Tallinn-Narva trassiga, kuid asub selle vahetus läheduses ning jääb Vabariigi Valitsuse 23.03.2022 korraldusega nr 97 algatatud Riigitee 1 Haljala ja Kukuruse vahelise teelõigu 2+2 ristlõikega maantee riigi eriplaneeringu (edaspidi eriplaneering) ja keskkonnamõju strateegilise hindamise koostamise alale. 30.09.-29.10.2024 toimus avalik väljapanek, mille raames edastasime 11.11.2024 kirjaga nr 7.2 1/24/7653-15 ettepanekud planeeringu lahenduse korrigeerimiseks. Planeeringu avalikustamise perioodil ei tuvastanud me vastavalt eriplaneeringu kodulehel olevale (https://dge.ee/maps/Haljala-Kukuruse/) infole Varja tuulikupargi planeeringuala nr 3 puutumust riigi eriplaneeringuga (riigitee nr 1 trassist lõuna pool ei asunud Varja ja Voorepera külade juures eriplaneeringuga kavandatavat alternatiivset riigitee nr 1 trassikoridori). Pärast planeeringu kooskõlastamiseks esitamist kontrollisime uuesti planeeringu puutumust riigi eriplaneeringuga ning tuvastasime, et vahepeal on muutunud riigi eriplaneeringu lahendus, ning Varja ja Voorepera külade kohal on riigi eriplaneeringuga ette nähtud riigiteest nr 1 lõuna poole (Varja tuulikupargi planeeringuala nr 3 suunas) alternatiivne trassikoridor 3-B. Kuna planeeringu joonistele ei ole kantud eriplaneeringutrassikoridore, ei ole meil kahjuks võimalik hinnata kas ning kui suures ulatuses kattub planeeringuala lahendus (nt tuulikute WT-21, Wt-24 ning WT-25) eriplaneeringu lahendusega, kuid nimetatud positsioonide osas võib eeldada, et kui tuulikud ei asu ka eriplaneeringu trassikoridori alal, ei pruugi nad asuda sellest vähemalt 300 m kaugusel.</p> <p>Tekkinud olukorras ei pea me võimalikuks planeeringu kooskõlastamist, kuid samal ajal ei pea sobilikuks ka planeeringu kooskõlastamata jätmist. Teeme ettepaneku, et planeeringu korraldaja (Lüganuse Vallavalitsus) kutsub kokku koosoleku, kus osalevad kõik puudutatud osapooled (kohalik omavalitsus, tuulikupargi arendaja, Transpordiamet ning Majandus- ja</p>	<p>Märkusega arvestatud. Tee projekteerimise norm määrab elektrituuliku vähima kauguse teekatte servast valemiga $L=(H+0,5D)$. Planeeringualale kavandatud positsioone nihutati nii, et $L=(H+0,5D)$ ei ulatuks teerajatisse ala maale, kui nihutamine ei õnnestunud, siis jäeti tuulik kavandamata. Pos 16, 21, 24 asukohta nihutati nii, et $L=(H+0,5D)$ ei ulatuks teerajatisse ala maale. Pos 25 jäeti ära.</p>

Asutus/isik	Seisukoht / kooskõlastus	Märkus / vastus
	<p>Kommunikatsiooniministeerium kui eriplaneeringu koostamise korraldaja) ning mille käigus antakse ülevaade eriplaneeringu koostamise ajakavast ning lepitakse kokku planeeringu edasine menetlemine. Omalt poolt näeme võimalust nt planeeringu osaliseks kehtestamiseks (kuni riigi eriplaneeringu trassikoridori lõpliku valiku selgumiseni) teatud tuulikute positsioonide ulatuses.</p> <p>Enne koosoleku toimumist palume planeeringu koostajal kanda planeeringu asendiplaanile riigi eriplaneeringu trassikoridori asukoht (planeeringu koostaja ja eriplaneeringu konsultant on sama juriidiline isik).</p>	
<p>12. Transpordiamet 08.12.2025 kiri nr. 7.2-1/25/7653-28. AK</p>	<p>Olete esitanud meile korduvaks kooskõlastamiseks Lüganuse valla Varja tuulikupargi planeeringuala nr 3 detailplaneeringu (edaspidi <i>planeering</i>) ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande eelnõu.</p> <p>Planeeringu koostamise eesmärk on määrata elektrituulikute ehitusõigus ning nende toimimiseks vajalike rajatiste (sh tehnovõrkude ja juurdepääsuteede) põhimõtteline paiknemine vastavalt planeerimisseaduse § 125 lg 1 ja § 126 lg 1.</p> <p>Planeeringuga kavandatud tuulepark koosneb seitsmest tuulikust (WT-16, WT-18, WT19, WT-21, WT-22, WT-23 ja WT-24), ühe tuuliku võimsus on vähemalt 3 MW ning tuulikute maksimaalseks kõrguseks (laba tipu kõrguseks) olemasolevast maapinnast on kavandatud 286,5 meetrit.</p> <p>Planeeringut on korrigeeritud meiega koostöös.</p> <p>Võttes aluseks ehitusseadustiku (EhS) ja planeerimisseaduse (PlanS) kooskõlastame planeeringu.</p> <p>Planeeringu elluviimisel palume arvestada järgnevaga.</p> <p>1. Kõik riigitee kaitsevööndis kavandatud ehitusloa kohustusega tööde projektid tuleb esitada meile nõusoleku saamiseks.</p> <p>Riigitee ristumiskoha rajamiseks või olemasoleva ristumiskoha rekonstrueerimiseks tuleb EhS § 99 lg 3 alusel taotleda meie käest nõuded ristumiskoha projekti koostamiseks.</p>	<p>Kooskõlastatud.</p> <p>Planeeringu seletuskirja elluviimise peatükk on vastavalt kooskõlastuse juures olnud soovile täiendatud.</p>

Asutus/isik	Seisukoht / kooskõlastus	Märkus / vastus
	<p>2. Kui kohalik omavalitsus annab planeeringualal projekteerimistingimusi EHS § 27 alusel või kavandatakse muudatusi riigitee kaitsevööndis, siis palume meid kaasata menetlusse.</p> <p>Kooskõlastus kehtib kaks aastat kirja välja andmise kuupäevast. Kui planeering ei ole selleks ajaks kehtestatud, siis palume esitada planeering meile lähteseisukohtade uuendamiseks.</p>	
ARVAMUSE AVALDAJAD		
1. Evecon OÜ 25.06.2025 kiri	<p>Oleme tutvunud 26.05.25 avaldatud Lüganuse valla Varja tuulepargi planeeringuala nr 1 ja nr 3 detailplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise kooskõlastuse küsimine esitatud materjalidega ning palume planeeringu koostamisel arvestada järgnevaga.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Palume planeeringu koostamisel arvestada Evecon OÜ ja Enerty Estonia OÜ tuuleparkide KOVEP ala 3 planeeringu lahendusega, et vältida huvide konflikte. 2. Palume Varja tuulikupargi planeeringuala nr 1 ja nr 3 vahelise elektri kaabli planeerimisel arvestada Evecon OÜ rajatava maakaabelliiniga, millele on väljastatud ehitusluba nr 2311271/18958. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Keskkonnamõjude hindamisel on arvestatud juba olemasolevate tuulikutega. Lüganuse vallas on paralleelselt käimas mitu tuulepargi detailplaneeringut, kuid need ei ole jõudnud vastuvõtmiseni. Mõjuhindamisel võetakse arvesse planeeringuid, mis on kas juba kehtestatud või vastuvõetud. Asukoha eelvaliku alusel kehtestatava tuuleparki kavandava kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu kui ilma vastuvõtmise etapita planeeringu puhul võetakse arvesse planeeringuid, mis on kas juba kehtestatud või mille materjalid on planeerimisseaduse § 108 lg 2 alusel parandatud ja valla kodulehel avalikustatud. 2. Arvestame ettepanekuga ning ühtlasi juhime tähelepanu EHS §70 lg 6, mille kohaselt eeldatakse, et ühe kaitsevööndiga ehitise kaitsevööndisse võib ehitada teise kaitsevööndiga ehitise.
2. VKG Wind OÜ 26.06.2025 kiri nr WND.01-04/32	<p>Oleme tutvunud 26.05.2025 avaldatud Lüganuse valla Varja tuulikupargi planeeringuala nr 1 ja nr 3 detailplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise kooskõlastuse küsimisel esitatud materjalidega ning palume planeeringu koostamisel arvestada alljärgnevate asjaoludega:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Palume huvide konfliktide vältimiseks arvestada planeeringu koostamisel oleva VKG Windi tuulepargi detailplaneeringuga. 	<p>Keskkonnamõjude hindamisel on arvestatud juba olemasolevate tuulikutega. Lüganuse vallas on paralleelselt käimas mitu tuulepargi detailplaneeringut, kuid need ei ole jõudnud vastuvõtmiseni. Mõjuhindamisel võetakse arvesse planeeringuid, mis on kas juba kehtestatud või vastuvõetud. Asukoha eelvaliku alusel kehtestatava tuuleparki kavandava kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu kui ilma vastuvõtmise etapita planeeringu puhul võetakse arvesse</p>

Asutus/isik	Seisukoht / kooskõlastus	Märkus / vastus
	<p>2. Hetkel on Lügänuuse-Varja piirkonnas käimas 5 erinevat tuuleparkide planeeringut (Varja tuulikupargi planeeringualade 1, 2 ja 3 detailplaneeringud, Evecon OÜ ja Enery Estonia OÜ tuuleparkide KOVEP ja VKG Windi tuulepargi detailplaneering). Palume Lügänuuse Vallavalitsusel kui planeeringute koostajal tagada planeeringulahenduste ühtlustamine ja tagada planeeringulahendused, mis arvestavad Lügänuuse-Varja piirkonna kui terviku huvidega. Antud asjaolule on oma tagasisides juhtinud tähelepanu nii Keskkonnaamet seoses Varja kotkapesaga kui ka Terviseamet seoses kumulatiivse müra uuringu vajadusega.</p> <p>VKG Wind on esitanud Varja Windfarm OÜ-le kui ka Evecon OÜ-le tuulikute paigutuse ettepaneku. VKG Windi ja Eveconi vahel on vastav kokkulepe olemas. Soovime jõuda kõiki tuulepargi arendajaid rahuldava ning keskkonnatingimusi arvestava planeeringulahenduse kokkuleppeni.</p>	<p>planeeringuid, mis on kas juba kehtestatud või mille materjalid on planeerimisseaduse § 108 lg 2 alusel parandatud ja valla kodulehel avalikustatud.</p>
<p>3. Eraisik (M. N.) 10.07.2025 kiri</p>	<p>Vastan oma arvamuse tuuleveskide kohta, olen 100 % nende vastu. Ei soovi oma sünnikodu lähedale mingeid müra tekitavaid ehitusi.</p> <p>Käin seal tihti puhkamas ja soovin rahu.</p>	<p>Võetud teadmiseks.</p> <p>Keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) käigus hinnati põhjalikult tuulikupargi mõju keskkonnale ja inimesele, sealhulgas käsitleti müratemaatikat. Mõju hindamisel lähtuti asjakohastest teadusuuringutest, normtasemetest ning juhendmaterjalidest.</p> <p>Planeerimisel tuleb tagada vastavus kehtivatele õigusaktidele ning juhendmaterjalidele. Hetkel ei ole alust arvata, et riiklikud juhendmaterjalid ning kehtestatud normtasemed ei oleks asjakohased. Müra mõju hindamiseks kasutatud meetodika ja normid on aktsepteeritud ka Eesti pädevate asutuste (nt Terviseamet, Keskkonnaamet) poolt</p>
<p>4. Eraisik (S. G.) 10.07.2025 kiri</p>	<p>Soovin siinkohal avaldada oma muret ja vastuseisu seoses kavandatava tuulikute (tuulegeneraatorite) paigaldamisega Varja tuulikupargi planeeringuala nr 3 ja VKG tuulepargi, kus mina elan ja mille läheduses minu kinnistu asub.</p>	

Asutus/isik	Seisukoht / kooskõlastus	Märkus / vastus
	<p>Mõistan taastuvenergia vajadust ning hindan keskkonnasõbralikke lahendusi. Samas leian, et planeeritud tuulepark võib piirkonnale kaasa tuua mitmeid negatiivseid mõjusid, mida ei tohiks tähelepanuta jätta. Peamised murekohad on järgmised:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Müra ja visuaalne reostus – Suured tuulikud tekitavad pidevat madalsageduslikku müra, mis võib mõjutada kohalike elanike elukvaliteeti ja tervist. Lisaks muudab nende visuaalne domineerivus oluliselt maastikupilti. Mina ei soovi oma perega kus kasvab kaks väikest last tuulikute all elada, eriti kui tuulikud jäävad meie kinnistule 760 m kaugusele. 2. Mõju loodusele ja elusloodusele – On tõsine oht, et tuulikud kahjustavad piirkonna linnustikku ja loomastikku, sh ohustatud liike. Kuidas on keskkonnamõjud ära hinnatud? Kuidas karja loomadele see mõjub? 3. Kinnisvara väärtuse langus – Uuringud näitavad, et tuulikute lähedus võib vähendada elamumaade turuväärtust ning muuta piirkonna vähem atraktiivseks elupaigaks. Oletame, et tuulik tuleb ja meile perega ei meeldi nende keskel elada, kes ostab meie maja ja maad ära? Vald? 	<p>1. Planeeringu koostamisel pöörame erilist tähelepanu tuulikupargi kasutusaegse müra normtaseme tagamisele ning ka müra teket vähendavatele meetmetele. Planeeringu raames ei ole veel fikseeritud kindlat tuuliku mudelit.</p> <p>2. KSH (keskkonnamõjude strateegilise hindamise) aruandes on mõjud elusloodusele erinevates peatükkides koos mõjusid leevendavate meetmetega välja toodud. Kariloomade osas on KSH aruannet täiendatud, tuues välja, et rahvusvaheline teaduskirjandus käsitleb kariloomade (peamiselt veiste ja lammaste) võimalikku tuuleparkidest mõjutatust vähesel määral, kuid olemasolevad kvaliteetsed allikad kinnitavad, et tõendeid oluliste negatiivsete mõjude kohta ei ole.</p> <p>3. Teaduskirjanduse põhjal võib piirkonnas oodata vähesel määral kinnisvara hindade väärtuse langemist, eriti projekti algfaasis. Samas, kuna see mõju on eeldatavalt suurim tuuleparkidest kuni paari km kaugusel, leevendab pikaajaliselt makstav tasu¹ elanikele saamata jäävat tulu ning võib pikaajaliselt kinnisvara väärtusele omada positiivset mõju. Konkreetse projekti mõju kinnisvara hindadele on keeruline hinnata, kuna ümbruskonnas on juba rajatud tuuleparke ning</p>

¹ Vastavalt Keskkonnatasude seaduse § 553 maksab tuulepargi omanik kohalikule omavalitsusele tuuleenergiast elektrienergia tootmise tasu. Sellest tasust omakorda 50% makstakse kohalikule elanikule – kuni 250 m meetriste tuulikute tuulepargi puhul kuni 2 km kaugusel paiknevate eluruumide omanikele, juhul kui nad on sinna sisse kirjutatud; ja kuni 300 m tuulikute puhul kuni 3 km kaugusel paiknevate eluruumide omanikele.

Asutus/isik	Seisukoht / kooskõlastus	Märkus / vastus
	<p>4. Kohalike elanike kaasamise puudulikkus – Oleme jäänud muljega, et kohalikke elanikke ei ole piisavalt informeeritud ega kaasatud otsustusprotsessi. Sellise mastaabiga arendus peaks toimuma kogukonna aktiivsel osalusel ja heakskiidul. Kas vanematele inimestele on selgitatud kui suure osa maast või metsast neilt käest võetakse ja kui kauaks? Mis saab tulevikus nende maadest/metsadest?</p> <p>Loodan siiralt, et otsustajad arvestavad kogukonna arvamusega ning kaaluvad alternatiivseid paigalduskohti, mis ei asu nii tihedalt asustatud või looduskaitsealsetel tundlikes piirkondades. Soovin, et enne lõplike otsuste tegemist toimuks avalik arutelu ning sõltumatu keskkonnamõjude hindamine.</p> <p>Palun kinnitage selle kirja kättesaamist ja andke teada, kuidas on võimalik elanikel selles küsimuses oma seisukohti ametlikult väljendada või avalikel aruteludel osaleda.</p>	<p>paralleelselt hinnatava arendusega on samasse piirkonda kavandamisel veel mitmeid tuuleparke.</p> <p>4. Varja tuulepargi avalik väljapanek toimus vahemikus 07.10 – 05.11.2024, mille jooksul oli igal isikul võimalik avaldada arvamust. Ühtlasi toimusid avalikud arutelud Lüganuse Rahvamajas, Maidla Rahvamajas ja Kiviõli Kunstide Koolis 19.12.2024, kus tutvustati eriplaneeringu lähteseisukohtasid ja teisi planeeringuga seotud dokumente.</p>
<p>5. SCA Metsad Eesti AS; SCA Metsavarad OÜ; SCA Rannametsad OÜ 11.07.2025 kiri nr 2025/1</p>	<p>SCA Metsavarad on esitanud materjalidega tutvunud ja selgus, et</p> <ul style="list-style-type: none"> Lüganuse valla Varja tuulikupargi planeeringuala nr 3 detailplaneeringuga on ettenähtud hoonestusõiguse seadmine SCA Metsavarade'le kuuluval Põdra (43701:003:109) kinnistul. <p>Anname teile teada, et SCA Metsavarad OÜ ei nõustu Lüganuse valla Varja tuulikupargi planeeringuala nr 1 ja nr 3 detailplaneeringutega, mille kohaselt on planeeritud tuulikute labad ulatuma Kreegi ja Põdra kinnistutele ja hoonestusõiguse seadmine nimetatud kinnistutele ning uue liinitrassi rajamine Kreegi kinnistule.</p>	<p>Võetud teadmiseks.</p> <p>Tuulikute planeerimisel arvestatakse, et tuulikute osad, ei ulatuks naaberkinnistule ilma vastava maakasutusõigusega. Detailplaneeringule järgneva projekti koostamise käigus tagatakse lahenduse kooskõla omandiõiguse ja õigusaktidega.</p>

Asutus/isik	Seisukoht / kooskõlastus	Märkus / vastus
	SCA Metsavarad OÜ keeldub hoonestusõiguse seadmisest Kreegi ja Põdra kinnistutele ning uue liinitrassi rajamisest Kreegi kinnistule.	
6. Telia Eesti AS 17.07.2025 kiri	Telia Eesti As arvamust ei avalda, kuna Telia sideehitised puuduvad.	Arvesse võetud.
7. AS Connecto Eesti 21.07.2025 kiri nr 4114.17/694	Eesti Lairiba Arenduse Sihtasutus (ELASA) sidevõrgu haldaja, OÜ Connecto Eesti, kooskõlastab detailplaneeringu. Soovides ELASA sidevõrgust tuulepargi sideühenduse saamist tuleb haldajalt projekteerimisel taotleda projekteerimise tehnilised tingimused ja projekti valmides kooskõlastada see Eesti Lairiba Arenduse SA võrguhalduse infosüsteemi (ELVI) kaudu https://elvi.elasa.ee/ .	Arvesse võetud.
8. Saka ERA OÜ 24.07.2025 kiri	<p>Toodud kinnistutele ei ole Saka ERA OÜ nõusolekut:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Varjeli (43701:002:0620) • Vissi (43701:003:0690) • Kүүni (43701:003:0540) • Ussisoo (43701:003:0550) <p>1. Juurdepääsuteed kinnistutel Seletuskiri kavandab mitmeid uusi juurdepääsuteid, mis lähevad üle eelpool nimetatud kinnistute:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tabel 4 loetelus on Ussisoo kinnistu märgitud kui üks juurdepääsukoridori läbivaid krunte. • Nõue: Saka ERA keeldub andmast eelpool nimetatud kinnistutele nõusolekut juurdepääsutee või ajutiste ehitus-- ja montaaživäljakute rajamiseks. Palun eemaldada kõik viited juurdepääsukoridori püstitamisele antud kinnistutel. <p>2. Tehnovõrgud ja kaablikoridorid kinnistutel Planeeringu ptk 5.8 ja tabel 5 kavandavad keskpinge maakaablite ja sideliinide koridore, mis läbivad eelpool nimetatud kinnistuid.</p>	<p>Võetud teadmiseks. Planeeringulahenduses ei kavandata juurdepääsuteed ega liinikoridori avaldaja omandis olevale maale ilma omaniku nõusolekuta. Samuti arvestatakse tuulikute planeerimisel, et tuulikute osad ei ulatuks naaberkinnistule ilma vastava maakasutusõigusega. Detailplaneeringule järgneva projekti koostamise käigus tagatakse lahenduse kooskõla omandiõiguse ja õigusaktidega.</p> <p>Lisame, et Varjeli ja Kүүni kinnistutele ei ole planeeringuga tehnovõrke ja kaablikoridore, servituute ega hoonestusalasid ka hetkel ette nähtud.</p>

Asutus/isik	Seisukoht / kooskõlastus	Märkus / vastus
	<ul style="list-style-type: none"> Nõue: Saka ERA keeldub seadma servituuti ega isiklikku kasutusõigust eelpool nimetatud kinnistutele tehnovõrkude rajamiseks. Kõik tehnovõrkude marsruudid palun ümber paigutada nii, et need antud kinnistuid ei puutuks. <p>3. Servituutide ja kasutusõiguste seadmine Seletuskirja ptk 5.13 ettepanek lisada servituute nii juurdepääsuteedele kui tehnovõrkudele.</p> <ul style="list-style-type: none"> Nõue: Saka ERA kinnitab, et ei anna nõusolekut ühegi servituudi (maa-- või kaitsevööndi servituut, hoonestusõigus jmt) seadmiseks eelpool nimetatud kinnistutele. Kõik viited servituutide vajadusele nimetatud kinnistutele tuleb seletuskirjast eemaldada. <p>4. Hoonestusalad ja labade projektsioon Seletuskiri lubab tehnilist taristut ja ka ajutisi piiranguid ka väljaspool hoonestusala (ptk 5.3 ja 5.4) ning eeldab ajutisi piiranguid Teie maa kasutamisel.</p> <ul style="list-style-type: none"> Nõue: Saka ERA ei luba ühegi ehitise (sh tuulikute rootorilabade projektsioon, montaaživäljak, tehnovõrgud) asetamist ega ajutisi piiranguid eelpool nimetatud kinnistutele. Kõik sellised punktid tuleb seletuskirjast välja jätta. 	
<p>9. Erasik (N. K.) 7.08.2025 kiri</p>	<p>Käesolevaga avaldan oma kategoorilise mittenõustumise tuulegeneraatori paigaldamise kavaga elumajale vahetusse lähedusse aadressil: x talu, Voorepera küla, Lüganuse vald. Leian, et tuulegeneraatori paigaldamine ja selle töö võib avaldada negatiivset mõju tervisele ja elukvaliteedile. Tuuliku töötamisest tulenev kõrgeenenud müratase, inframüra ja labade pöörlemisel tekkivad vibratsioonid võivad põhjustada peavalu, ärrituvust ja muid tervisehäireid. Lisaks võib tuuliku töö tõttu tekkiv vibratsioon kahjustada lähedalasuvatele aladele ehitatud maju ja kõrvalhooneid. Konstruktsiooni lagunemise, labade purunemise või talvisel ajal jääketaste äraviskamise oht ohustab inimeste elu ja vara.</p>	<p>Võetud teadmiseks.</p> <p>Seletuskirjadesse on lisatud nõue, et tuuliku kaugus elamu välisseinast võib olla vahemikus 500-750 m, kui selleks on olemas omaniku luba ning müranormid on tagatud.</p> <p>Müra, sh infraheli, kohta on KSH (keskkonnamõjude strateegilise hindamise) aruandes olemas eraldi peatükid. Märgime ära, et KSH käigus hinnati põhjalikult tuulikutuuliku mõju keskkonnale, sealhulgas madalsagedusliku müra, infraheli, varjutamisega kaasnevate häiringute, sotsiaalsete vajaduste ja vara mõjutamise aspekte. Mõju hindamisel lähtuti</p>

Asutus/isik	Seisukoht / kooskõlastus	Märkus / vastus
	<p>Varju vilkumise efekt (nn flicker-efekt) tekitab ebamugavust, eriti hommiku- ja õhtutundidel.</p> <p>Tuuleturbiini rootorilabad toimivad peeglitenä ja võivad tekitada interferentsi, mis peegeldab signaale vastuvõtjalt.</p> <p>Tagasipeegeldunud signaalid võivad häirida signaali kvaliteeti vastuvõtja juures, mis tähendab, et tuuleturbiinidel võib olla segav mõju telekommunikatsioonidele ehk raadio, televisiooni ja mobiilside levi võib olla häiritud.</p> <p>Eeltoodust lähtudes palun loobuda tuulegeneraatorite paigaldamise projektist elamute vahetus läheduses.</p>	<p>asjakohastest teadusuuringutest ning juhendmaterjalidest. Hindamise tulemuste põhjal on määratud leevendusmeetmed, et minimeerida negatiivset mõju kohalikele elanikele ja looduskeskonnale. Samas tuleb teadvustada, et ka normtasemele vastav mõju (nt müra) on elanike jaoks tajutav ehk normtaseme tagamine ei tähenda, et mõju puudub täielikult ning müra ei ole kuuldav. Käesoleva planeeringu puhul on kindlad tuulikutüübid valimata ning nende selgumisel tehakse põhjalikum modellerimine müra ja varjude osas. On võimalik otsustada väiksema võimsusega tuulikute kasuks ning rakendada tuulikutel automaatset väljalülitamise süsteemi.</p> <p>Tuulikute labad on valmistatud klaasikiust, mistõttu möra või murdumine ei põhjusta ootamatut laba alla kukkumist. Ühtlasi toimub elektrituulikult ja tema labadel pidev digitaalne seire tehnilise seisundi tagamiseks.</p>
<p>10. VKG Wind OÜ 08.08.2025 kiri nr. WND. 01-04/32-3</p>	<p>Oleme tutvunud 26.05.2025 avaldatud Lügänuuse valla Varja tuulikupargi planeeringuala nr 1 ja nr 3 detailplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise esitatud materjalidega ja Lügänuuse vallavalitsuse poolt 10.07.2025 saadetud arvamuse küsimisega ning palume planeeringu koostamisel arvestada alljärgnevate asjaoludega:</p> <p>1. Palume huvide konfliktide vältimiseks arvestada planeeringu koostamisel oleva VKG Wind OÜ tuulepargi detailplaneeringuga.</p> <p>2. Hetkel on Lügänuuse-Varja piirkonnas käimas 5 erinevat tuuleparkide planeeringut (Varja tuulikupargi planeeringualade 1, 2 ja 3 detailplaneeringud, Evecon OÜ ja Enery Estonia OÜ tuuleparkide KOVEP ja VKG Wind OÜ tuulepargi detailplaneering). Palume Lügänuuse Vallavalitsusel kui planeeringute koostajal tagada planeeringulahenduste ühtlustamine ja tagada planeeringulahendused, mis arvestavad Lügänuuse-Varja piirkonna kui terviku huvidega. Antud asjaolule on oma tagasisides tähelepanu juhtinud nii Keskkonnaamet</p>	<p>Keskkonnamõjude hindamisel on arvestatud juba olemasolevate tuulikutega. Lügänuuse vallas on paralleelselt käimas mitu tuulepargi detailplaneeringut, kuid need ei ole jõudnud vastuvõtmiseni.</p> <p>Mõjuhindamisel võetakse arvesse planeeringuid, mis on kas juba kehtestatud või vastuvõetud. Asukoha eelvaliku alusel kehtestatava tuuleparki kavandava kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu kui ilma vastuvõtmise etapita planeeringu puhul võetakse arvesse planeeringuid, mis on kas juba kehtestatud või mille materjalid on planeerimisseaduse § 108 lg 2 alusel parandatud ja valla kodulehel avalikustatud.</p>

Asutus/isik	Seisukoht / kooskõlastus	Märkus / vastus
	<p>seoses Varja kotkapesaga kui ka Terviseamet seoses kumulatiivse müra uuringu vajadusega.</p> <p>3. Vastavalt Lüganuse valla üldplaneeringu punktile 17.6 ja Planeerimisseaduses toodud põhimõtetele juhime tähelepanu, et tuulikute mõjude hindamisel (sh müra, varjutuse ja visuaalse mõju hindamisel) tuleb arvestada koosmõjusid ja mõjude kumuleerumist nii teiste piirkonda kavandatavate tuuleparkidega kui muude koosmõju avaldada võivate objektidega. Teeme ettepaneku Lüganuse Vallavalitsusel koguda kokku piirkonnas läbiviidvate planeeringute koostajate soovitatavad tuulikute paigutuse ettepanekud ja viia läbi müra, varjutuse ja visuaalse koosmõju hindmise uuring. Uuringu eesmärk on anda ülevaade planeeritavate tuulikute koosmõjust. Uuringut finantseerivad käimasolevate planeeringutega seotud arendajad. Antud koosmõju hindamise vajadusele on juhtinud tähelepanu ka Maa ja Ruumiamet oma 16.07.2025 nr 12-1/25/367-11 kirjas.</p> <p>VKG Wind on esitanud Varja Windfarm OÜ-le tuulikute paigutuse ettepaneku. VKG Wind OÜ ja Evecon OÜ vahel on vastav kokkulepe olemas. Soovime jõuda kõiki tuulepargi arendajaid rahuldava ning keskkonnatingimusi arvestava planeeringulahenduse kokkuleppeni.</p>	
<p>11. Evecon OÜ 08.08.2025 kiri</p>	<p>Olete küsinud meie ettepanekuid Lüganuse valla Varja tuulikupargi planeeringualade nr 1 ja 3 detailplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu kohta. Oleme tutvunud avaldatud materjalidega ja Lüganuse vallavalitsuse poolt saadetud arvamuse küsimisega ning palume planeeringu koostamisel arvestada järgnevaga:</p> <p>1. Palume arvestada võimalike huvide konflikti vältimiseks Evecon OÜ ja Enery Estonia OÜ KOVEP-ga.</p> <p>2. Palume tagada planeeringulahenduste ühtlustamine ja tagada planeeringulahendused, mis arvestavad kogu piirkonna huvidega. Sarnast tagasisidet on andnud nii Keskkonnaamet seoses Varja</p>	<p>Võetud teadmiseks .</p> <p>1- 3. Keskkonnamõjude hindamisel on arvestatud juba olemasolevate tuulikutega. Lüganuse vallas on küll paralleelselt käimas mitu tuulepargi detailplaneeringut, kuid need ei ole jõudnud vastuvõtmiseni. Mõjuhindamisel võetakse arvesse planeeringuid, mis on kas juba kehtestatud või vastuvõetud. Asukoha eelvaliku</p>

Asutus/isik	Seisukoht / kooskõlastus	Märkus / vastus
	<p>kotkapesaga kui ka Terviseamet seoses kumulatiivse müra uuringu vajadusega.</p> <p>3. Juhime tähelepanu, et mõjude hindamisel tuleb arvestada kumulatiivset mõju nii teiste piirkonda kavandatavate tuuleparkidega kui muude koosmõju avaldada võivate objektidega. Teeme ettepaneku Lüganuse Vallavalitsusel koguda kokku piirkonnas läbiviidavate planeeringute tuulikute paigutused ja viia läbi koosmõju hindmise uuring. Uuringu eesmärk on anda ülevaade planeeritavate tuulikute koosmõjust. Antud koosmõju hindamise vajadusele on juhtinud tähelepanu ka Maa ja Ruumiamet oma 16.07.2025 nr 12-1/25/367-11 kirjas.</p> <p>4. Palume ala nr 3 elektriühenduse planeerimisel ja rajamisel arvestada Evecon OÜ poolt rajatava maakaabelliiniga, millele on väljastatud ehitusluba nr 2412271/01349. Tutvudes ala nr 3 elektriühenduse skeemiga, näeme võimalikku konflikti elektriühenduste ristumisel.</p>	<p>alusel kehtestatava tuuleparki kavandava kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu kui ilma vastuvõtmise etapita planeeringu puhul võetakse arvesse planeeringuid, mis on kas juba kehtestatud või mille materjalid on planeerimisseaduse § 108 lg 2 alusel parandatud ja valla kodulehel avalikustatud.</p> <p>1. 4. Seletuskirja on lisatud nõue projekteerimise käigus arvestatakse olemasolevate ja ehitusloa saanud maakaabelliinidega. Ühtlasi juhime tähelepanu EhS §70 lg 6, mille kohaselt eeldatakse, et ühe kaitsevööndiga ehitise kaitsevööndisse võib ehitada teise kaitsevööndiga ehitise.</p>
<p>12. Erasisik (V. K.) 10.08.2025 kiri</p>	<p>Ei ole huvitatud tuulikupargi ehitusest elamute lähedusse. Tuulikud võiksid asuda inimeste elukohast kaugemal, et need ei segaks ega häiriks igapäevaelu. Tuulikute ehituseks tuleks rohkem kasutada maa-alasid, mis asuvad eemal inimeste elupaikadest või kus puuduvad elamud, näiteks kaevandused jne.</p>	<p>Võetud teadmiseks</p>
<p>13. Erasisik (D. P.) 13.08.2025 kiri</p>	<p>Detailplaneeringus on planeeringualadele nr 1 ja nr 3 kavandatud 300 m kõrgused tuulikud.</p> <p>Võrdluseks Tallinna teletorni kõrgus on 314 m. Sellest betooni osa on 190 m ja terasantenn 124 m. Paigalseisvast saledast terasantennist hoolimata paistab telemast maastiku taustal tohutu suure rajatisena.</p>	<p>Võetud teadmiseks.</p> <p>Seletuskirjadesse on lisatud nõue, et tuuliku kaugus elamu välisseinast võib olla vahemikus 500-750 m, kui selleks on olemas omaniku luba ning müranormid on tagatud.</p>

Asutus/isik	Seisukoht / kooskõlastus	Märkus / vastus
	 <p>Palun kujutage juuresolevale pildile juurde 5 + 8=13 telemasti ja saate aru, et 300 m tuulikute rajamine muudab maastikupilti räigelt. Seetõttu tuleks kavandada tuulikuid vähem ja hõredamalt, ning mitte kõrgemaid olemasolevatest.</p> <p>2 tuulikut WT-5 ja WT-6 jäävad väärtusliku maastiku alale (KSH lk 17). Väärtusliku maastiku alale tuulikute rajamisega ei saa nõustuda.</p> <p>Tuulikute rajamise tihedus nii planeeringuala nr. 1 piirkonnas ja ümbruskonnas kümne kilomeetri raadiuses muutub samm sammult, aasta aastalt visuaalselt häirivamaks. Tegemist ei ole nii varsti enam maapiirkonnaga, vaid üleüldise tuulikutpargiga. Sellel on negatiivne mõju kinnisvara maksumusele. Seetõttu olen vastu detailplaneeringus planeeritavatele tuulikutele.</p> <p>KSH rõhutab, et järjest uute tuulikute juurde rajamisega tekib kumulatiivne negatiivne mõju müra foonile, varjutamisele, loodusväärtustele, vaadetele. Kõik see halvendab elukeskkonda ning seega omab negatiivset mõju elanike tervisele.</p> <p>Palun vallal analüüsida lisanduvate tuulikute kõrgust, hulka ja paiknemise tihedust mõistlikkuse printsiibist lähtuvalt.</p> <p>Minu arvates nii ilusasse piirkonda rohkem tuuliku ei ole mõistlik rajada.</p>	
14. Eraisik (J. S.) 31.08.2025 kiri	<p>Arvamuse avaldamine:</p> <p>Lüganuse valla üldplaneeringus on tingimus et minimaalne kaugus elamuhoonest on 750 meetrit. Tutvunud materjalideg, sain mina kõige lähema tuuliku asukoha elamuhoonest 640 meetrit. Arendaja pole elamuhoone omanikega mingeid läbirääkimisi pidanud.</p>	<p>Täname arvamuse eest.</p> <p>Kehtiv Lüganuse valla üldplaneering sätestab, et Varja tuulikutpargi planeeringuala nr 3 alal selguvad tuulikute rajamise võimalused ja tingimused detailplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise tulemusena ning võib näha ette kehtiva üldplaneeringuga võrreldes erinevaid tuulikute rajamise tingimusi ning kriteeriume.</p>

Asutus/isik	Seisukoht / kooskõlastus	Märkus / vastus
	<p>Tuulikutest tulenev varjutamine ei ole ka talutav kohalikele elanikele.</p> <p>Ei ole nõus et tuulegeneraatorid tulevad nii elamuhoonete ligi. Kas ise oleksite nõus nende läheduses elama oma lastega?(teiepoolset vastust ootama jäädes)</p>	<p>Seletuskirjadesse on lisatud nõue, et tuuliku kaugus elamu välisseinast võib olla vahemikus 500-750 m, kui selleks on olemas omaniku luba ning müranormid on tagatud.</p> <p>Antud võimalikud tuulikupositsioonid on valitud parima lahendusena vastavalt KSH tulemustele ning omandiõigustele.</p> <p>Märgime ära, et tuuliku poisitsioone 16, 23 ja 24 on eluhoonetest kaugemale nihutatud ning positsioonist 25 on loobutud.</p> <p>Keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) käigus hinnati põhjalikult tuulikupargi mõju, sealhulgas käsitleti ka varjutamise temaatikat. Mõju hindamisel lähtuti asjakohastest teadusuuringutest, normtasemetest ning juhendmaterjalidest.</p>